Бүхы ертүүдэй пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной | № 138 (16961) | 1985 оной июниин 16, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

«САЛЮТ-7»—«СОЮЗ Т-13»: ВАХТА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-7» «Союз Т-13» гэжэ жолоодогдодог замбуулинай комплексын экипажай хүдэлмэриин түрүүшын недели дүүрэбэ.

Ниидэлгын программаар хараалагдаһантай зохилдуулан, Владимир Джанибеков, Виктор Савиных гэгшэд станциин түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые хүдэлгэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлэн байгаа.

Үнгэрһэн хоёр үдэрэй хугацаа соо космонавтнууд хиналтаһаргылэмжын хэмжээ ябуулганнуудые бэелүүлэн, радио ба телевизионно холбооной аппаратурые шалгаһан, телетайпай аппарадые тааруулан табиһал байха юм.

Июниин 14-дэ экипаж станциие хүтэлбэрилгын түхеэрэлгэнүүдые шалгажа, хүдэлгэнэ байгаа. Медицинскэ хиналтын бүлэгэй мэргэжэлтэдэй сэгнэлгэнэй ёһоор, Владимир Джанибеков болон Виктор Савиных дэгдэн хөөрэлгэдэ яһала һайнаар дадаба. Космонавтнуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, тэдэнэй бэе мехабад һайн.

«Салют-7» «Союз Т-13» гэжэ замбуулинай комплекс ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлнээр.

(ТАСС).

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ БҮХЭИНДИИН НЭГЭДЭЛДЭ

Халуун дулаан, хани ёһоной бэшэг эльгээһэнэйтнай түлөө Таанадта, Индиин бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлэй ветерануудта, үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб. Советиндиин хани барисаанай гүнзэгы, бата бэхи үндэһэ һууритай, ёһо заншалтай байнынь, энэ хани барисаанай СССР-эй ба Индиин арадуудай аша туһада найдамтайгаар алба хэдэг байнынь, Азида ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангалгын һайн һайхан зорилгонуудта харюусадаг байһынь тэрээн соо найруулагдаһан һанал бодол үшөө дахин элирхэйлэн батална.

В. И. Ленин, Махатма Ганди, Джавахарлал Неру совет-индиин хани барисаанай эхи табиһан байгаа. Индиин болон СССР-эй хоорондо бата бэхи хани барисаа тогтоохо хараа шэглэлые шууд сэхээр бэелүүлдэг байһан энэдэхэг арадай агууехэ басаган Индира Ганди совет-индиин харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэдэ айхабтар ехэ хубитаяа сруулһан байна.

Совет-индиин хани барисаанай хурдан түргэнөөр хүгжөөн бэхижүүлэгдэжэ байһые, тэрэнэй имагтал Азида бэшэ, харин бүсад оронуудта эб найрамдал ба тогтууритай байдал хангалгын шухала эрхэ нүхэсэл боложо байһые Индиин Премьер-Министр Раджив Гандиин һаяхан албанэй хэрэгээр Советскэ Союзда ерэлгэ, Москвада болоһон совет-индиин хөөрэлдөөнүүд батаар гэршэлһэн байгаа.

Уласкоорондын оршом соо ехэ нэрэ хүндэтэй агууехэ түрэн болохо Индиин эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ горитой ехэ хубитаяа оруулдаг байһынь совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэдэг юм. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ байһан туладаа тэрэ-ниие бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулдаг байһаараа Инди габьяатай юм.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй хүдэлөөнэй байгуулагдаһан үшөр, мүнөө үеын уласкоорондын харилсаанай шухала эрхэ нүхэсэл бололго — Азиин, Африкын ба Латиин Америкын сүлөөлэгдэһэн гүрэнүүдэй арадуудай айхабтар ехэ туйлалта мүн. Колониальна дарлалта мүлжэлгын хойшолонгуудые усадхан зайсуулха талаар хүндэ хүшэр тэмсэл хэжэ байһан эдэ оронуудай арадуудай хүсэл эрмэлэлгэнүүд бидэнэртэ дүтэ, ойлгосотой байна. Колонизлизм болон империализмда эсэргүүгээр, адли тэгшэ эрхэтэй ба үнэн зүб уласкоорондын харилсаанай түлөө, империалис дарлалта мүлжэлгын болон зонхилолгын политикада эсэргүүгээр тэдэнэй хэһэн тэмсэлдэ эрхэ сүлөөтэй болоһон оронуудай арадуудые Советскэ Союз хододоо дэмжэдэг юм.

Дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ байдалай түлөө һанаагаа зобожо байһыетнай гүйсэд дэмжэнэб. Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, али бүхы дайнай — ядерна үү, али замбуулинай — аюулые зайсуулан сарахын тула саашдаашье аргатай бүхы юумэ хэхэбди. Дайн байлдаагүй дэлхэй, бүү зэбсэггүй дэлхэй хадаа манай гадаадын политикын гол ёһон болоно.

М. ГОРБАЧЕВ.

* * *

Бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлшэдэй — Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ветерануудай бүхэиндиин нэгэдэлэй хүтэлбэриһөө бэшэг КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой нэрэ дээрэ ороһон байгаа. Тусхайлбал, Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ветерануд эб найрамдалай түлөө, бүү зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зайсуулхын, илангаяа мүнөөнэй оршон байдалда, баруунай империалис гүрэнүүдэй ядерна ба «одото» дайн байлдаануудта бэлдэжэ байха үедэ, дайнай аюулые зайсуулаи сарахын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргые Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ветерануд үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Һаяхан болоһон совет-индиин хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдтэ бэшэг соо үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ. Бүхы гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо, адли тэгшэ эрхэтэйгээр харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ шухала удха шанартай гэжэ Инди болон СССР батаар этигэн найдана гэжэ бэшэг соо саашдаа хэлэгдэнэ. Энэ үшөр хоёр ороной хоорондохи эб найрамдал, ханй барисаан, харилсаа холбоон тухай түүхэтэ договор дотор хэрэгжүүлэгдэһэн байгаа. В. И. Ленинэй суртал һургаалнууд үни хоолоһоо хойшо Индиин олонхи хүн зондо урма зоригжолой эшэ үндэһэн болодог юм гэжэ Индиин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ветерануд тэмдэглэнэ. Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлгэ эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгтэ нүлөөлхэ байһанда этигэн найдажа байһанаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Ядерна ба «одото» дайн байлдаануудые зайсуулан сараха талаар шэглүүлэгдэһэн совет эб найрамдалта үүсхэлнүүдые буримүһэн дэмжэжэ байһанаа бэшэг соогоо элирхэйлэн тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Медицинын мэрилэгшын үдэр

РЮУСАЛГА, ТӨӨ ДАХИН РЮУСАЛГА

XI ТАБАН ЖЭЛ | АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

...алдаг 70-дахи аптекэ Улаан-Октябрьска районой Геологичеоршодог юм. Энэ хадаа мүнөө дотороо эгээл томо аптекэ болоно. Аптекэмнай үдэр, зөөрөөн сүүдхэдэ хүдэлдэг. Юуб Октябрьска районой ажалсагта хангаха аргатай деюм.

...жэлэй, мүн байгша оной 1-дэхи ...унгөөр манай коллектив һайн ...ийлажа шадаа. Тиигэжэ 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ...абаһан социалис уялгануудаа урид бэелүүлжэ, хараалагда106 процент дүүргээ һэмди. КПСС-эй XXVII съездые үгтуудотор дэлгэрһэн социалис бүхы коллективээрээ оролдоо.

...ай 11 аптекэ өөһэд хоорондоо ...юм. Харин Улаан-Удын гурбан ...үбэй гэгдэдэг 3 аптекэ хоосөө үнэргэжэ, квартал бүхэнсогсолдогбди. Эдэ ямар апгэхэдэ Советскэ районой Боодэ оршодог түбэй 6-дахи, Жено районой ажалшадые хангаска үйлсын 84-дэхи дежурна 70-дахи аптекэнүүд болоно. ...гадуур бидэнэр дайнай ветераналидуудые эм домоор гэртэнь ...атайбди. Мүн һаһатай зоиние, ...ай участогта ажаһуудаг үбшэн ...эгтэй эмүүдээр гэртэнь саг ...ка, хонходожо байдагбди. Энэ ...э дүүргэхэ хэрэгтэ гансаашье ...бэрхэ хүдэлмэрилэгшэднай хадолоор Евр... Эрэшүүл, ...Г-нээ дамжуулхаи коллективтэ хамта дээрээ ...хүн ажаллана. Тэдэнэймнай ...э мэргэжэлээрээ хори-гушан ...ада ажаллажа ябаһан хүнүүд ...шэ болгон ажалай ветерануу...н хүмүүжүүлэгшэдые, дурдаа ...үүн манай рецепторнуудые Ва...ановна Пирожкова, Людмила Сливинская хоёрые нэрлэхээр. ...й медицинын хүнгэн бэшэ мэрлэгшэ гуша гаран жэл боложо ...энэйнгээ ехэнхи хубииень эдэ...рюусалгатай, шанга гэжэ бидэ...

...тоологдодог 1-дэхи таһагай ...эргэжэ, врачнуудай бэшэһэн ...орёо бүридэлтэй эмүүдые ...айна. Һаһанайнгаа амаралтада ...арабашье, эдэнэр хэжэ ябаһан ...ихо тухай бодомжолдоггүй, ...нтэниие аргалха эмүүдые на...р бэлдэжэ, хүнэй эгээл үнэ...ые абарха, бэеын эдүүрые ...гжэ оролдоно.

...ухсай захилаар (рецептээр) хо...удые бэлдэдэг Цэндэма Ва...Цыбикова тухай дурдангүй га...з. Энэ хүмнай мүн лэ гушаад ...ада рецепторoор ажаллажа

...ай филиал Октябрьска райо...поликлиникэ соо оршодог. ...даагшаар Валентина Гамбаловна ...ова-олон жэлдэ хүдэлнэ.

...эймнай гол хүсэл болохо за...эрэ тогтохоор. Комсомол ба...ша Туговик, Эмилия Салахутдинова Гладкова, Марина Зандра...манай аптекэдэ богонихон хуга ажаллажа ябаһан хүнүүд ...ийн аптекэдэ хүдэлнэ. Тиигэжэ ...ийн аптекэдэ залуу практикантнууд, медицинскэ институт болон училищиин студентнэр олоор ерэжэ, практика гарадаг. Улаан-Удын медицинскэ училищиин фармацевтическэ отделениин студентнэрһээ гадна Иркутск, Хабаровск, Томск, Красноярск хотонуудһаа эльгээгдэдэг юм. Хоёр һарын туршада менда, мүн манай районой бэшэ алкетэнүүдтэ практика гараһан хори гаран залуу мэргэжэлтэдые аптекэ соогоо суглуулжа, шалгалтыень абаабди. Иимэ хүдэлмэри манай аптекэдэ түрүүшынхээ үнгэргэгдөө. Гэбэшье энэ хүдэлмэриин хэн хэндэмнайшье—студентнэрташье, мүч бидэндэшье айхабтар ехэ түһатай, үргэн нүлөөтэй байһыень ойлгожо абаабди. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэн үнгэрһэн хоёр һара соо ямар үрэ дүнгүүдтэйгээр хүдэлжэ гараһанаа эндэл харана ха юм. Энэ түрүүшымнай туршалга амжалтатай һайнаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай аптекэнүүдтэ хүдэлһэн залуу мэргэжэлтэд үйлэдбэриингөө практикада һайн бэлэдхэлтэйгээр ерэжэ, эрдэм мэдэсээ бүри гүнзэгырүүлэн, саашадаа бэеэ даагаад ажаллаха дуршэлдэ һураһаниинь манда тон шухала.

Манай аптекэ район дотороо түбэй гэжэ тоологдодог дээрэһээ, бэшэ аптекэнүүдтэ методическа туһаламжа үзүүлдэг юм. Эндэймнай һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет байгуулагданхай. Энэ хүдэлмэриин эдэбхитэд гэхэдэ, дээрэ дурсагдаһан жалай ветерануд, һурган хүмүүжүүлэгшэд юм. Мэргэжэлээ дээшэлүүлгын семинар, һуралсалнууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ. Тиихэдэ коллектив доторнай коммунис ажалай 22 ударник тоологдоно. Бэшэ нүхэднай энэ хүндэтэ нэрэ эзэргэдэ хүртэхын түлөө оролдоно.

Ажал хэрэгтэмнай үдэр бүриин шухала асуудалнууд, дутуу дунданууд байгаал юм ааб даа. Гэбэшье би энэ аптекые даагшаар бага хугасаа соо хүдэлжэ байһан тула, энэ асуудал тойрон гарахамни. Советскэ районой 2-дохи аптекэдэ арба гаран жэлэй туршада ажаллажа байһанаа, эндэ эльгээгдээ һэм. Мэргэжэлэйнгээ һаһндэрөөр республикынгаа бүхы фармацевтнүүдые халуунаар амаршалнаб!

В. КРАСНИЦКАЯ,
Улаан-Удын Октябрьска районой 70-дахи аптекые даагша.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

КПСС XXVII СЪЕЗД

УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Нэгэдэлэй коллектив «КПСС-эй XXVII съездэ — 27 габшагай арбан хоног» гэһэн уряа доро хүдэлжэ, үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана. Байгша оной табан һарын туршада коллектив бүхыдөө валова продукци үйлэдбэрилэх түсэбөө 101,8 процент дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур 595 мянган түхэригэй продукци гаргаһан байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 101,8 процент бэелүүлгдээ.

Техническэ фабрикануудай цехэй М. Н. Назаругай хүтэлбэрилдэг аппаратчигуудай бригада КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрөһэн мүрысөөнэй үүсхэлшэд боложо тодороо. Эдэнэр байгша оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр, малай 50 тонно хуурай тэжээл түсэбһөө гадуур гаргахаар, КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр 1986 оной хоёр һарын түсэб бэелүүлээд байхаар, тиигэжэ түсэбһөө гадуур малай 15 тонно тэжээл үйлэдбэрилхөөр шиидэнхэй.

Консервнэ заводэй хүдэлмэришэд арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр, түсэбһөө гадуур 8300 мянган условно баанха консервэ гаргахаар уялга абаа.

Коллектив бүхыдөө энэ үүсхэлые дэмжээд, мүнөө графигаа уридлажа ябана. Жэшээлхэдэ, мал үүсэлдэг цехэйхид жэлэй эхинһээ түсэбөө 113,4 процент дүүргэнхэй.

Мүнөө коллектив дотороо эрхимлэжэ ябаһан түрүү бригадануудые нэрлэмээр. Консервнэ заводой түмэр баанхануудые хэдэг цехэй М. В. Григорьевагай, өөхэ хайлуулдаг цехэй Е. Ф. Головинагай хүтэлбэрилдэг аппаратчигуудай, колбасна заводой Ф. И. Тюринагай ударидадаг бригадануд КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа ябана.

Мүрысөөндэ хам оролсоһон 112 бригадын 104-ниинь ажалда хабаадалгын коэффициентээр түлөөһэеэ абадаг, нэгэ нарядаар хүдэлдэг юм. Түрүү арга хэрэглэн хүдэлдэг коллективүүдэй амжалтануудаа бүри арьбадхахань дамжаггүй.

Г. СТАЦЕНКО,
«Бурмясопром» нэгэдэлэй социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ЭРИЛТЭНҮҮДЫНЬ ГҮЙСЭД ХАНГАХА

Социально - экономическа ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ эд хэрэглэмжын кооперацин үүргэ улам дээшэлжэ байна. Эдэ эрилтэ хэрэглэмжэнүүдэй үндэһөөр июниин 13-да Москвада болоһон Роспотребсоюзай соведэй суглаан 1985 оной түсэбүүдые, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор үгтаха талаар РСФСР-эй эд хэрэглэмжын кооперацин эмхинүүдэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Олон һалбаритай бүхы кооперативна ажахын хүдэлмэрние һайжаруулха хэрэгтэй гэжэ Роспотребсоюзай правленинн түрүүлэгшэ В. Ф. Ермаковой хэһэн элидхэл соо, хүнүүдэй хэлэлһэн үгэнүүд дотор тэмдэглэгдээ. Республикын эд хэрэглэмжын кооперацин ажал ябуулгын бүхы шатануудта эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлатануудые нэбтэрүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай байна. Тусхайлбал, худалдаа наймаа болон ниитын эдеэ хоолые эмхидхэлгэдэ архидалгатай тэмсэл ябуулха хэрэгтэй онсо удха шанартай байһыень хараада абаха хэрэгтэй.

Совет тогтоол баталан абаба. Россин Федерацийн эд хэрэглэмжын кооперацин худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй ба үйлэдбэриин ажал ябуулгые саашдань һайжаруулха хэмжээнүүд тэрээн дотор хараалагдаһан байна.

(ТАСС).

Эрхимлэгшэд тодорбо

КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр үгтаха гэжэ шиидэнэн «Теплоприбор» заводой партком, профком предприяти дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, илажа гараһан коллективүүдые эилүүлбэ. Үнгэрһэн вахта РСДРП-гэй II съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан байна.

Заводой коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолһоной ёһоор Д. П. Сусловай хүтэлбэрилдэг шудхалгын цехэй хүдэлмэришэд декадынгаа даабариие 129 процент бэелүүлжэ, гол цехүүдэй дундаһаа түрүүлжэ гараа. Ю. А. Лобашовой ударидадаг заһсбарилгын-механическа цехэйхид түсэбөө 100 процент дүүргэжэ, хамһабариин цехүүд соохоо эрхимлээ.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие Агуу Илалтын 40 жэлэй ойн урда тээ амжалтатайгаар дүүргэһэн Николай Содномович Цыреновэй толгойлдог үрэмдэгшэдэй бригада туйлаһан амжалтаяа арьбадхан, мүн лэ эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Тус бригадын гэшүүд арбан хоногой түсэбтэ даабариие 104 процент бэелүүлжэ, бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэбэ.

Мүнөө заводой хүдэлмэришэд эелжээтэ вахтаяа партийн III съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, габшагайгаар ажаллана.

К. МОСКОВЧЕНКО,
заводой социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ХУБИТАЯА ОРУУЛНА

Манай «Гусиноозерская» шахтын 3-дахи участогай коллектив түрэл Коммунис партийнгаа XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр үгтахын түлөө хамаг арга боломжонуудаа элсүүлэн, үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллана. Габшагай ажалай вахтада жагсаһан В. А. Тимофеевэй, Н. П. Жарниковай хүтэлбэрилдэг бригадануудай проходчикууд илангаяа ехэ амжалтатай. В. А. Тимофеевэй бригадынхид үнгэрһэн һарада 205 метр газар малтаха даабаряа, 254 метртэ хүргөө. Мүн А. П. Жарниковай толгойлдог бригадын гэшүүд 150 метр газар малтаха даабаряа 178 метртэ хүргэжэ шадаһан байна.

Р-С. СЫМБЕЕВ.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

УРДЫНГАА АМЖАЛТА БАТАДХАХААР

Нажарай наартай дулаан сагай бэлшээриин хаһые зүбөөр хэрэглэжэ, хямда сэнтэй тарган мяха ехээр үйлэдбэрилхэ талаар дүй дүршэлтэй СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэммжэтэ совхозой малшад холын бэлшээридэ һүрэг малаа абаашаһаар үнихэнэй. Бүхыдөө 45 үүртэ, фермын үхэрүүд, адуун һүрэгүүд зуһаланда харууһалагдана. Тэрэ тоодо мяхалиг үүлтэрэй 2440 буруу, голодоһондо гаргагдаһан үнеэд зунай холын бэлшээридэ абаашагдаа. Эдэ малаа зунай 120 удэрэй туршада харууһалхадаа, бүхыдөө 3600 гаран центнер тарган мяха үйлэдбэрилхэ гэхэ гү, али тус бүриинь шэгнүүрые дунда зэргээр хоногой 1000 граммаар нэмээхэ гэһэн уялга малшад абаа. Зунай бэлшээриин эсэстэ намартаа тэдэнэр тус бүриин 320 килограмм шэгнүүртэй 600 үхэр үрэндэ худалдахадаа, 90 процентһээ бага бэшыень тарганаар тушааха зорилготой.

Мүн нажартаа тугал олоор абажа һайнаар харууһалха, шэгнүүрыень ехээр нэмээхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха юм. Тугалнуудыень хүхүүлжэ түлжүүлдэг гүүртэнүүдэй малшад тугал, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 650 граммаар нэмээхэ уялга абаа.

Табяад наһатай Шойдон Ширапович Дулмаев залуу наһанһаа малшанаар ажалладаг. Мэлэхэй голой Дэгтэ гэжэ газарта зуһалангаа түхеэрһэн Ш. Ш. Дулмаевай даадаг гүүртэдэ ажалладаг коллектив ажахы дотороо эгээн түрүүлэн нүүгээ һэн.

— Үни удаан хүлеэгдэһэн нажарайнгаа эхиндэ ногоо сэсэгэй бултайжа захалхада, тугал, үнеэдээ хүшэлүүлхэеэ зуһаландань асараа һэмди. Нажараймнай байрада модон шалатай дулаалагдаһан гэр бии. Тугалнуудай тээлниг баригданхай. Һайн шанартай хоёр һүри үбһэн, силос элбэгээр асарагданхай байгаа, — гэжэ Шойдон Ширапович хөөрэнэ.

Малшадай байраһаа холо бэшэ үндэрөөр, хорёологдоһон 1,5 гектар сабшалан удхэн ногоогоор хушагдажа эхилэнхэй.

— Сабшалангаа үргэдхэхэмнай. Нажартаа бидэ өөнэдынгөө хүсөөр тэндээ 60 бухал үбһэ бэлэдхэдэг байгаа һаа, мүнөө 100 гаран центнертэ хүргэхэ хараатайбди. Зунай бэлшээриин үедэ нөөсэлһэн һайн шанартай үбһэнэй аша туһа сэгнэшэгүй байна,— гэжэ гүүртые даагша мэдэрнэ.

Мүнөө Дэгтын бэлшээридэ 123 үнеэн харууһалагдана. Хабар-зунай сагта абтаһан 40 гаран тугалынь удэртөө эхэһээ амяарлагдажа, набтар бургааһа, модотой тээлниг соо бэлшээгдэнэ. Тугаллаха үнеэд тусхай хорёо соо харууһалагдана. Ш. Ш. Дулмаевай бригада жэл бүри 100 үнеэн бүриһөө 85-һаа дээшэ тугал абадаг, зундаа тугалнуудайнгаа туд бүриин шэгнүүрые хоногой 600—650 граммаар нэмээдэг.

Шэнэ газар элдүүрилжэ, 80 гаран гектарта зеленкын үндэр баян ургаса ургуулдаг Болдог гэжэ газарта Бата-Очир Памаевич Ринчиновэй гүүртэ оршоно. Бэлшээринь, ногоо элбэгтэйшье һаа, хура бороогой хомор жэлдэ уһа горхонууд шэргэшэдэг. Тиимэһээ эндэ уһан автомашинаар асарагдана. Хамтын подрядай гуримаар ажалладаг малшад нёдондо гаргашаяа 1 мянга гаран түхэригөөр доошолуулаа һэн. Тиихэдэ 100 үнеэн бүриһөө 90 тугал түлжүүлжэ, ехэ амжалта туйлаа бэлэй.

— Нёдондо тугалнуудые эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг гүүртэнүүдтэ 100 үнеэн бүриһөө 85 тугал абтаа һэн. Байгша ондо эндэ дун дабаха арга нүхэсэл бии,— гэжэ зоотехник Василий Будаевич Будаев мэдүүлбэ.

Үнинэй малшан Даша Доржиевич Памаев Нарин-Сарамай зуһаланда дүрбэдэхи жэлээ байрлана. Мүнөө тэрэ 104 үнеэнһээ 62 тугал абаад байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ малшан 100 үнеэн бүриһөө 91 тугал түлжүүлхэ уялгатай. Энэ гүүртын малшад һүүлэй жэлнүүдтэ 100 үнеэн бүриһөө 90-һээ дээшэ тугал абана. Даша Доржиевичтай хамта залуу малшан Жаргал Доржиев ажаллана.

Үзэсхэлэнтэ һайхан Хамни голой эрьедэ Даша Дампилович Будаевай гүүртын зуһалан түхеэрэгдэнхэй. Тойроод нэмжьһэн бэлшээридэнь 109 үнеэн, 60 гаран тугал атарлан бэлшэнэ. Даша Дампилович нёдондо даалгагдаһан 111 үнеэнһээ 110 тугал абажа, зунай һаранууудта малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые хоногой 600 граммаар нэмээгээ һэн.

Юрэнхыдөө совхозой нэгэдэхи отделениин туглнуудаа эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг гүүртэнүүдтэ зунай бэлшээриин хаһа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Гэбэшье, холын бэлшээридэ байрлаһан малшадай хэрэглэмжэнүүдые хангаха хэмжээнүүд үшөө хараалагдажа бэелүүлэгдээгүй байнаар. Мэлын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд малшадые гурилаар, хура бороондо хубсаһаар гүйсэд хангана-гүй. Автолавкын наймаалагшад, харгы муу гэжэ шалгаглажа, Мэлхэй, Хамни нютагуудта ошоногүй. Мүн соёлой, медицинын хүдэлмэрилэгшэд иишэ ябахяа болинхой. Мэлэ тосхоной библиотекын хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй 2 жэлэй туршада эндэ ерэнэгүй.

Баянгол һүүринда ажаһуугшадай хубиин олон тоото хони, үхэр сабшаланда үдэр, һүнигүй бэлшэнэ.

Юрэнхы дээрээ малай зунай бэлшээри эндэ һайнаар эмхидхэгдэнэншье һаа, усадхагдамаар жэжэ дутагдалнууд бии. Совхозой мэргэжэлтэд хүтэлбэрилэгшэд ойрын үдэрнүүдтэ элирүүлэгдэнэн дутагдалнуудыень дары усадхаха ёһотой.

Эдэ үдэрнүүдтэ республика дотороо үүсхэл гаргаһан Түнхэнэй районой үхэршэдэй уряае һайшаан дэмжэнэн тус ажахын малшад зунай бэлшээриин үедэ бага гаргашатайгаар ехэ продукци абахын тула бүхы арга шадабаряа гарган ажаллажа байгаа һэн.

Шалгалтада хабаадагшад:
Б. ОЧИРОВ,
Захааминай районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
Ц. ЦЫРЕНОВ,
районой «Ажалай туг» газетын корреспондент.
Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ГНАЛ

Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба гэбэл:

Бадмаева Валентина Сэнжижаповна — Улаан-Удэ городой 81-дэхи аптекын провизор.

Воронина Валентина Николаевна — Улаан-Удэ городой хүүгэдэй 2-дохи больницын отделениие даагша.

Григорьева Валентина Витальевна — Захааминай районой Холтоһоной поселогой 42-дохи аптекые даагша.

Дашиева Римма Еремеевна — Улаан-Удэ городой 5-дахи больницын врач-отоларинголог.

Петрова Ольга Петровна— республиканска больницын фельдшер-лаборант.

Токарева Александра Георгиевна — Эдэн районой Петропавловкын түбэй районно больницын медсестра.

Толстых Иван Матвеевич — Бэшүүрэй районой Охин-Булагай участково больницын фельдшер.

Цыренова Ольга Цыдыповна — Улаан-Удэ городой түргэн туһаламжын больницын врач-анестезиолог.

Цыбикова Валентина Гуруевна — Хяагтын түбэй районно больницын врач-инфекционист.

Цыренжапова Дарима Доржиевна — Хэжэнгын районой Могсохоной фельдшерскэ пунктые даагша.

Чебунин Прокопий Михайлович — Элүүрые хамгаалгын министерствын автопредприятиин жолоошон.

...үүрые хамгаалха ...ай байһанайнгаа ...й АССР-эй габ...эн хүндэтэ нэрэ ...бэ гэбэл:

Любовь Бимбаев...-Удын районой ...ково больницын

...дмила Викторов...к түбэй районно ...частково врач-пе...

...а Николаевна— ...родой нарайлал...ай отделение

...а Аделаида Гри... Улаан-Удэ горо... 1-дэхи больницын

...талий Якимович— ...й районой Турун...районно больни...ург.

...ан Васильевич— ...родой шүдэнэй 1-...иникын ахамад

...ина Михайловна ...рэй түбэй рай...ын врач.

* * *

...е медицинын та...да туйлаһан ам...ь түлөө Медицинилэгшэдэй үдэр...дуулан, Буряадай ...рховно Советэй

Редактор Б. ГАРМА...

...осударственный ...ССР по книж...на 35. ...04649.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТА—ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭ

ИЮНИИН 20-до РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ «АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТА—АЖАЛША КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО» ГЭҺЭН ТЕМЭЭР ҮНГЭРГЭГДЭХЭ НИИТЭ ПОЛИТ-ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛЖА, АГИТАТОРНУУД, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА БОЛГОН, ТУС ХУУДАҺЫЕ ТОЛИЛНОБДИ.

НӨӨСЭНҮҮД БИИ, АШАГЛАХА ШУХАЛА

Предприяти бүхэн бүрил түргэнөөр проектнэ хүсэндөө хүрэжэ, металлай, цементын, түүхэй эдэй нэгэшье килограмм, хүдэлмэриин сагай нэгэшье минута дэмы хосорхо ёһогүй. Арга нөөсэнүүд предприяти, барилга, колхоз, совхоз бүхэндэ бии гээд, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха асуудалаар КПСС-эй ЦК-да болоһон зүблөөн дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр М. С. Горбачев алмалта, арьбалалтын асуудалда онсо ехэ анхарал хандуулһан байна: «Бага гаргашатайгаар бидэ бүри үндэр лэ үрэ дүнгүүдые туйлаха ёһотойбди. Энэмнай экономическа, тэрэ саанаа политическэ зорилго болоно ха юм».

Манай республикада энэ талаар юун хэгдэнэб гэжэ хараад үзэе. Жэлдээ хоёр үдэрыөнь алмагдаһан түүхэй эд, түлишэ дээрэ хүдэлхэ гэһэн уряае «Бурятфермаш» заводой коллектив халуунаар дэмжэһэн байна. Нөөсэнүүдые алмаха талаар 1985 оной 1 кварталай даабаринуудые эндэ амжалатайгаар дүүргээд, тэрээнһээ гадна үшөө хахад үдэрһөө үлүү сагта хүрэхөөр түүхэй эд, элшэ хүсэн алмагдаа. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые 101,6 процент дүүргэһэнэй ашаар 71 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци абтаа, 123 киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 43 тонно условно түлишэ, 15,8 тонно металл алмагдаһан байгаа. «Туяана» нэгэдэлэй, Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай коллективүүд алмалтынгаа жаса амжалтатайгаар арьбадхажа байнхай.

Иимэ тоо, баримтануудые анхараялши. Манай орондо сүүдхэ бүри 1,7 миллиард түхэригэй нөөсэ баялигууд ба элшэ хүсэн гаргашалагдана. Эдэ гаргашануудые оройдоол нэгэ процентээр хороогоо һаа, жэлдээ абтадаг ороной национальна доход 6,5 миллиард түхэригөөр дээшэлхэ зэргэтэй.

Промышленна продукциин өөрынь үнэ сэнгэй 75 процент шахуунь, мүн барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ 55 процентһээ дээшэнь материальна гаргашада хүртэнэ ха юм. Тэдэниие эээн ёһоор хэрэглэхэ ябадал — продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулгын гол арга нөөсэ болодог гээшэ.

Манай республика бүхыдөө алмагдаһан материал, түүхэй эд, түлишэ дээрэ хоёр үдэрэй туршада хүдэлөө һаа, энэмнай байһан нөөсэнүүдээ 43 мянган тонно нүүрһээр, 10,8 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсөөр, 1480 тонно хара металлай прокадаар, 4600 тонно цементээр нэмээһэнтэй адли болохо юм.

Мүнөө дээрээ имагтал хара металлай прокадые эээн ёһоор хэрэглэжэ, алмадаг байһыемнай республикын промышленностиин үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд харуулна. Энэ талаар илангаяа Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, «Нижнеангарск-трансстрой» трест, «Бурятфермаш» нэгэдэлэй, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй инструментальна цехтэ 5-дахи разрядай харуулдагша Василий Иванович Зеленин гушаад жэлдэ хүдэлдэг юм. Үнинэй коммунист нэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлһэнэй ашаар голодоһо гаргангүй ажалладаг, металл, электрын элшэ хүсэ алмахын түлөө амжалтатайгаар тэмсэдэг гээшэ. Залуушуулыешье һургахадаа, нинтын нөөсэ баялигта тон гамтайгаар хандаха, залан шууд эрилтэ табидаг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехэй партбюрогой гэшүүн, харуулдагша В. И. Зеленин залуу токарь Максим Ринчиновтэ заабари үгэжэ байна.

ТОО, БАРИМТАНУУД

— Ороноймнай промышленность нэгэ минутын туршада 1,2 миллион кубометр байгаалиин газ, 200 тонно хара металл, 23 мянган дүрбэлжэн метр элдэб янзын бүд, 1,6 мянган паар гутал гаргана.

— Манай Буряадай республикада нэгэ минута соо— 9000 киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 6 тонно шулуун нүүрһэн, 5 метр нэхэмэл бүд, 135 килограмм һүнэй зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэнэ.

— Орон соогоо капитальна һомололго нэгэ процентээр алмахада, 7 миллиард түхэригэй элдэб объектнүүдые шэнээр бариха арга боломжотой.

— Орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг саарһа нэгэ процентээр алмахада, тэрэнэй гаргашань 57,6 мянган тонноор бага боложо, жэл бүхэндэ 450 мянган кубометр ой модон арьбалагдаха аргатай.

— 1985 ондо малай тэжээл 1 процентээр бага болгоходо, 5 миллион тонно тэжээлэй единицээр алмагдаха байна.

— 1985 ондо материальна нөөсэнүүдые нэгэ процентээр алмахада, национальна доходой ургалта 7 миллиард шахуу түхэригтэ хүрэхэ байна.

— Материальна нөөсэнүүдэй гаргашые нэгэ процентээр доошолуулбал, арадай ажахын һалбаринууд жэлэй туршада 3—4 үдэр соо алмаһан нөөсэнүүд дээрээ хүдэлхэ аргатай болоно.

— Хүдэлмэриин саг элдэб шалтагаанаар гээлгые 50 процентээр хөрөөбол, жэл бүхэндэ 30—36 миллиард түхэригэй нэмэлтэ промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэхэ.

ШЭНГЭН ТҮЛИШЭ ГАМНАХА

«Бурятавтотранс» нэгэдэлэй предприятинуудай жолоошод, заһабарилагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түлишэ алмаха гурим һайжаруулха талаар парти, правительствын хараалһан хэмжээнүүдые һайшаан дэмжээ һэн. Тогтоолой гараһанай һүүлээр автотранспортын предприятинуудта һайн хубилалтануд болоо гэжэ тэмдэглэлтэй. Энээниие Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 1-дэхи предприятиин жэшээ дээрэһээ харамаар. Байгша оной табан һарын технико-экономическа дүнгүүдэй талаар түсэбүүд сүм бэлүүлэгдээ. Түлишэ-түрхилгын материалнуудые алмаха талаар абтаһан социалис уялгануд үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Автомобилиин линидэ гаргалгые дээшэлүүлһэнэй (16 процентээр) прицеп ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэнэнэй (2,6 процентээр) ашаар энэ амжалта туйлагдаһан байха юм. 4-дэхи колоннын жолоошод М. С. Мишкин, С. Потапов, В. Н. Кузнецов болон бусад нүхэд «ЗИЛ», «КамАЗ» түхэлэй автомашинада хоёр прицеп шаргагалаад ябаха гэһэн үүсхэл предприяти дотороо гаргажа, амжалтатайгаар хүдэлнэ. Иимэ автопоездоор ашаа зөөлгэ гурба дахин дээшэлоэл, түлишын гаргашалга оройдоол 20 процентээр дээшэлнэ ха юм. Иимэ жэшээ манда олон. Энэл колоннын жолоошон А. Андрусенко ахамад механигай таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэй суг «КЗАП-9370» түхэлэй полуприцеп автомашинада залгахада хэрэгтэй түхеэрэлгэ зохёогоо. Тэрэнэй ашаар 8 тоннын орондо, 22 тонно ашаа зөөжэ, түлишэ гаргашалга 21 процентээр дээшэлһэн байха юм.

1980 онһоо эхилжэ, шэнгэн түлишэ зөөдэг КамАЗ түхэлэй автомашинада анханайхиһаа бүри ехэ багтаамжатай полуприцеп залгаад зөөхэдэ, түлишэ зөөлгын өөрынь үнэ сэн нилээд хямдаруулагдаа, энэ хүдэлмэридэ 30 процентээр үсөөн жолоошод хабаадуулагдадаг болоо. Түрүү иимэ аргаар хүдэлхэ дуратайшуул олон. Гэбэшье прицепүүд хомордоно.

Түлишэ-түрхилгын материалнуудые ехээр алмаһан хүнүүдые урмашуулга мүн лэ ехэ шанартай. Мүнөө үедэ предприятиин коллективэй алмаһан түлишын үнэ сэнтэй 95 процент урмашуулгада гаргашалагдана. Тэрэнэй 80 процент жолоошодто, 8 процент заһабарилагшадта, 7 процент инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ түлэгдэнэ. Түлишэ ехээр гаргашалһан жолоошод бензинэй үнэ сэнгэй 100 процент хэмжээнэй яла түлэнэ. Предприятиин эрхэ байдалда прицеп бүтээхэдэ ехэ удаан саг соо хэгдэнэ, өөрынь үнэ сэн ехэ болоно. Авто-заһабарилгын түбэй мастерской, «ЗИЛнүүдтэ» ашаглахада боломоор «СП-7» түхэлэй прицеп бүтээхынгөө хажуугаар «КамАЗ-5511» гэһэн автомашинада прицеп бүтээжэ эхилээ һаань, ехэ һайн байха һэн.

Ашаа зөөлгэдэ дүнгүүдые хүдалаар нэмэжэ бэшэлгэтэй тэмсэл хадаа түлишэ-түрхилгын материалнуудые гамтайгаар хэрэглэлгын арга нүхэсэл болоно. Хинан шалгалтын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй шалгаһанай ёһоор, нэмэжэ бэшэлгэтэй тэмсэл үшөөл һулаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Ажал муугаар эмхидхэлгэ, автомашинада ашаа тээхэ үедэ нормативһаа үлүү саг соо зогсолго обществодо харша ябадалай гол шалтгаананиинь болоно ха юм. Үрэ бүтээсэтэ ажалай эрхэ байдал зохёобол, жолоошод өөһэдөө энэ ябадалһаа арсаха һэн. Тэзд мүнөө үедэ 14.6 тонно ашаатай автопоезд гурбан сүүдхын туршада харгыдаа оройдоол 5—6 час ябана. Бэшэ сагынь ашаа буулгаха, тээхэ хүдэлмэриин үедэ һалана бшуу.

Манай предприятиин хангадаг барилгын эмхинүүдэй, худалдаа наймаанай баазын коллективүүд ашаа зөөлгые нэмэжэ бэшэлгэдэ нэн түрүүн гэмтэй. Тэдэнэр предприятидаа ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэриие оньһожоруулхын орондо бэлэн мүрөөрнь жолоошодой документдэ худалаар бэшэнэ бшуу.

Түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые алмаха талаар тэмсэл саг зуурын кампани бэшэ. Автотранспортнигуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэлгэдэ манай хангадаг предприятинуудай коллективүүд анхарбал, түлишэ-түрхилгын материалнууд бүри ехээр алмагдаха байгаа ха юм.

Е. АСТЕН,
Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 1-дэхи предприятиин начальник.

ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮДЭЛМЭРИДЭ— САГ ҮРГЭЛЖЫН АНХАРАЛ

ОРОНОЙМНАЙ экономическа хүгжэлтын асуудалнууд Эдеэ хоолой программые бэлүүлгэтэй нягта холбоотой. Энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд онсо удха шанартай болоно.

КПСС-эй ЦК-да июниин 11-дэ нэгдэһэн зүблөөн дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев «Партиин экономическа политикын үндэһэн шухала асуудал» гэһэн элидхэл соогоо «Социалис байгуулалтын дүй дүршэлдэ, совет экономикын туйлалтануудта, болон КПСС-эй ерээдүйн стратегиие эрдэм ухаанай ёһоор зохёон табилгада тушэглэн, апрелиин Пленум эрдэм-техникын дэбжэлтэ хүгжэлтын үндэһэ һуури дээрэ ороной социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэхэ хараа шугамые найруулан табиһан байха юм», — гэжэ тэмдэглээ.

Партиин XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэлүүлэн, республикымнай колхоз болон совхозууд 1984 ондо гүрэндэ ороо-һо тараа худалдаха түсэбөө 103 процент, хартаабха — 130, овощ—105 процент дүүргээ юм. Мал ажалай продукциин түсэбүүд дүүргэгдээгүй үлэһэн байна. Харин табан жэлнүүдэй дүрбэн жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ: хартаабхаар — 129 процент, һүөөр — 103, үндэгөөр — 102, ороо-һо тараагаар — 86, овощоор—79, мяхаар — 96,5, нооһоор 97 процентдэ хүрэһэн гээшэ.

Экономическа талаарнь хаража үзэбэл, олон колхоз, совхозууд, туршалга-үйлэдбэриин ажахынууд гарза хохидолдо ороо. 1983 ондо бүхы түхэлэй ажахынууд 82,4 миллион түхэригэй гарзатай гараһан, харин зарим колхоз, совхозууд 72 миллион түхэригэй олзо оруулһан байха юм.

1984 оной дүнгөөр 128 ажахын мүнгэн олзонь 48,3 миллион түхэригтэ хүрөө, тиихэдэ 66 ажахы бүхы дээрээ 18,6 миллион түхэригэй гарзатай гараа һэн. Сагай уларилай таарамжагүй байһан ушараа олон ажахынууд гарзада орохон гэжэ тэмдэглэлтэй.

Байгша оной үбэлжэлгын үедэ олохон колхоз, совхозууд мяха, һүнэй үйлэдбэриие нилээд доошолуулжа, гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэжэ шадабагүй. Олон районуудта, ажахынуудта мал ехээр гарзалаа. Иимэ байдал Захааминай, Яруунын, Баунтын районуудта ушарба.

Мүнөө жэлэй 5 һарын дүнгөөр һү үйлэдбэрилгэ, нёдондонойхитой сасуулбал, 89 процент болоо, үндэгэн — 93 процент болонхой. Эбэртэ бодо малай, хонидой, гахайн тоо толгой недондонойхиһоо үсөөрөө.

Июниин 1-нэй байдалаар, малай болон шубуунай мяхан 15,3 мянган тонно худалдагдаа гэхэ гү, али республикымнай хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ 70 процент болобо. Энэмнай, нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, 15 процентээр ехэ байна. Зургаан һарын түсэбэй дүүргэлтэ һүөөр 69 процент болоо. Энэ хадаа нёдондонойхиһоо 12 процентээр бага, харин үндэгөөр түсэбэй дүүргэлтэ 91 процентдэ хүрэбэ.

1985 ондо республикын һүһаалиин 333 фермэнүүд дээрэ хамтын подряд нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Түнхэнэй районой Саяанай совхоздо (директорынь В. Р. Сыденов, ахамад экономист Р. С. Спольник) экономическа хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Энэ ажахын таряан ажалай, мал ажалай, хамһабариин, элдэб хэрэглэмжэ хангалгын бүхы һалбаринууд хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг юм.

1984 ондо Саяанай совхозой коллектив продукци үйлэдбэрилгын түсэб 111 процент, гүрэндэ худалдалгын түсэб 126 процент дүүргээ. Ажалай бүтээсэ 11,2 процентээр дээшэлээ, малай гарза хоролто, 1983 онойхитой сасуулбал, 28,7 мянган түхэригөөр бага болоо. Шалтагаангүйгөөр хүдэлмэриин саг гээлгэ, урда жэлэйхидэ орходоо, 17,4 процентээр хороһон байна. 1984 ондо 186 мянган түхэригэй олзотой гараа.

А. ОШОРОВ,
Буряадай АССР-эй худоо ажахын министрэй орлогшо.

ГЭР БАЙРАЯА ҺАЙНААР ХАРУУҺАЛАЯ

Хүн зоной гэр байра абахада, мүн ашаглахада гүрэн түрэмнай олон янзын экономическа туһаламжа үзүүлдэг гээшэ. Жэшээлхэдэ, 3 хүнһөө бүридэһэн бүлэдэ 40 дүрбэлжэн метр талмайтай гэртэ орохыень дурадхахадаа, 7—8 мянган түхэригэй эгээл нимэ квартира худалдан абалгаһаа сүлөөлиэ бшуу. Тиихэ зуура гүрэнэй байра хэрэглэхэ, ашаглаха арга боломжонууд үргэн ехэ, гансал ондоо хүнүүдтэ худалдажа гү, али дамжуулжа болохогүй гэжэ мэдээжэ.

Совет ажабайдалай ёһо заншалнуудай һайн талые дурдахадаа, гэр байрын түлөө бага хэмжээнэй түлбэрнин түлэгдэдэгые мартаха ёһогүйбди. Гадна ажаһуугшад өөһэдөө капитальна заһабарилга хэдэггүй гээшэ. Һүүлэй 20 жэлэй туршада гэр байрануудые ашаглахын тула гаргашануудд 3 дахин дээшэлээ. Гэбэшье гэр байрын түлбэрнин хэмжээн 1928 онһоо хойшо ехэ болоогүй, тэрэл зандаа үлэнхэй юм

Һүүлэй үедэ республикымнай нинслэл — Улаан-Үдэ хотын гэр байрын ажахын мэдэлэй фонд тангидашагүй болотороо хубилаа. Жэшээлхэдэ, городой нютагай Соведүүдээр абаад харабал, ажаһуудалай бүхы талмайн 95 процентдэ уһа дамжуулдаг сорго, канализаци тодхоогдохон, түбэй дулаанай системээр — 96 процентнь, халуун уһаар —94 процентнь, түсхай электро-плитэнгүүдээр 74 процентнь хангагдаһан байна.

Эдэ бүгэдэ хэды ехэ материальна нөөсэнүүдэй гаргашалагдадагые эли тодоор гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, городой нютагай Соведүүдэй мэдэлэй байрын гэрнүүдэй нинтын хэрэглэмжын газарнуудта 1,8—8 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ жэл бүри гаргашалагдадаг юм. Сүүхын туршада 13,6 мянган кубометр хүйтэн уһан, 5 мянган кубометр халуун уһан хэрэглэгдэнэ.

Городой гэр байрын фонддо тон ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. 1984 ондо 4 миллион 53 мянган түхэригтэ хүрэһэн һаа, 1985 ондо 4 миллион 630 мянганда хүрэхэ юм. Гэхэ зуура городой нютагай Соведүүдээр абаад харабал, гэр байрын түлөө түлбэрн оройдоол 1,129 миллион түхэриг болоно.

Гэр байрын нимэ ехэ ажахыда үдэр бүрнин анхарал хандуулагдаха, дулаанай, электрын элшэ хүсэ, эдеэ хоол бэлдэхэдэ хэрэглэгдэдэг, мүн халуун уһан зүбөөр алман гаргашалагдаха ёһотой. Энэмнай хадаа мүнөө манай управленин, гэр байра ашаглалгын 11 участогай, домоуправленнүүдэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар тодорхой шэглэлтэй хүдэлмэри ябуулагдаа. Гэр байра ашаглалгын участогуудай түлөөлэгшэд гол түлэб 900 шахуу коммунистнууд нилээд ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые абажа шадаһан байна. Электрын элшэ хүсэ, дулаае арьбалһүүлэй 2—3 жэлэй туршада 52 гэртэ капитальна барилга хэгдээ.

Эдэ бүгэдэ һайшаалта баримтануудай ашье, гэр байрын ажахын хүдэлмэридэ ушардаһануудта тогтоогүйдэ аргагүй. Заһабарилгын хидхэгдэһэнээ болоожо, олонхи гэрнүүдтэ дулаан трын элшэ хүсэнэй, халуун, эдеэ хоолдо орох үлүүсэ гаргашалагдажа, хиндэ һалаха ушардана. Советскэ, Октябрьска, Железнодорожной тахи гэр байра ашаглалгын 1-дэхи, 2-дохи, 4-дэхи участогуудта нимэ баримтануудд ушарна.

Тусхай хэмжээнүүдэй саг үргэлжэ абтаха ажалай журам бодотоор сахигданагүй, слесарь гүүдэй, электригүүдэй ажалһаа гаралга, орсоо олон. Нёдондо управленй дотор ажалһаа гарга-го аяар 40 процентдэ хүрөө. Иимэ үзэгдэлэй шалтгаан худэлмэридэ муу талаһаа нүлөөлэнэнинь ойлгогдоно.

Үшөө дахин дулаанай нөөсэнүүдые арьбалһан хэлэбэл, ажалдамнай һаад ушаруулдаг нэгэ үндэсэн тагаапие дурдалтай. Юуб гэхэдэ, Братскын ГЭС-тэй хеэрэлгэ бүтээдэг заводой продукци Улаан-Үдэ хэ байдалда яашье таарашагүй гэжэ элирэнэ. 2—2,5 мянган иимэ радиатор һэлгэхэ саг гаргана. Республикын Госснаб нимэ радиаторнуудыг бүри олоор абаһаар.

А. ПРЕДЕ
Улаан-Үдын горгүйсэдкомой дэргэдэхи гэр ажахын үйлэдбэриин управленин начальник.

ШАЛГАХ УЯЛГАТАЙБ

Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха асуудалнуудаар зарлагдапан зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев нигэжэ зааһан байна: «...Нэгэдэл болон предприяти бүхэндэ, үйлэдбэриин участок бүхэндэ эгээл бага гаргашатай гү, али огто гаргашагүйгөөр эгээл ехэ ашаг үрэ гаажа болохо шатануудые тодорхойлхо хэрэгтэй. Алмалта, арьбалалта хэхэ гээшэ манай баялигуудые арьбадхаха гэһэн шухала зорилгонуудые бэелүүлгын зам болоно гэжэ совет хүн бүхэн гүнзэгы сэдьхэлһээ ойлгохо ёһотой. Энэ хадаа бүхы партиин, бүхы арадай хэрэг болоно». Манай парти болон правительство алмалта, арьбалалта бэелүүлхэ хэрэгые нимэ хурсаар табидаг байгаа, байнашье. Гэхэтэй хамта республикымнай нинслэл хотын зарим предприятинуд болон организацинуудта энэ шухала асуудалые хүсэд һайнаар ойлгоногүй, ообтоор бэелүүлнэгүй гээд арадай хиналтын шалгалтануудай дүнгүүд харуулна.

Мүнөө манай ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ туйлай ехэ мүнгэн зөөри жэл бүри һомологдоно гэжэ мэдэнээди. Тиимэлээ түүхэй эд болон материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, голодоһо гаргаха ябадал хороохо, гүрэнэй зөөриндэ эзэн бусаар хандаха ябадалтай тэмсэхэ гээшэ, үнэхөөрөөшье, ажалшан бүхэнэй, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй уялга болохо ёһотой байна бшуу. Үшөө тиихэдэ, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ заагдаһанай ёһоор, материальна зөөриие зүбөөр хэрэглэхын түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй хариуцалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ заагдаа һэн.

Парти болон правительствын эдэ асуудалнуудаар абаһан шиидхэбэринүүдые хараада абан, арадай хиналтын Улаан-Үдын городской болон районуудай комитедүүд социалис зөөриндэ эзэн бусаар хандаха, үрихэ ябадалтай тэмсэлээ улам шангадхаха, хиналтын хүдэлмэринин түхэл маяг болон онол аргануудые нарижуулха зорилго урдаа табина. Городской комитет жэл бүри предприяти, нэгэдэлнүүд болон организацинуудта Алмалта ба арьбалалтын ямараар хэгдэжэ байһан тухай шалгалтануудые түсэбэй ёһоор үнгэргэдэг юм. Тиимэ шалгалтануудта прокуратурын ба тусхай албан зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадуулагдажа, комплексноор үнгэргэдэг байнабди. Тиигэжэ предприятинуд болон организацинуудай захиргаануудта, партийна организацинуудта туһаламжа болгон, нютаг нютагуудта түлишэ ба электрын элшэ хүсэнүүдые, материальна бусадшье зөөри гамнаха, арьбадхаха талаар хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха арга боломжо олгохо гэжэ оролдонобди.

Аралай ажахын бүхы һалбаринуудта түүхэй эд, электрын элшэ хүсэ, түлишэ болон бусад элдэб материалнуудые алмаха нөөсэ арга боломжонууд үшөөл ехэ гэжэ арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай гэшүүдэй үнгэргэһэн шалгалтануд харуулна. Тэдэ нөөсэ арга боломжонуудаа хэрэглэхын тула гол түлэб ехэ гаргашашье, үйлэдбэриие хүбилгаха юумэншье хэрэггүй байдаг. Гансал юун хэрэгтэйб гэхэдэ, түүхэй эд болон материалнуудые гаргашалгын тоо бүридхэл һайжаруулха, гүрэнэй зөөриндэ эзэн бусаар хандадаг хүнүүдтэ, мүн тушаалта нюурнуудта эрилтээ шангадхаха хэрэгтэй ха юм. Аралтын органууд болон материалтай лишэ болон элдэб хүсые хайра гамтагашалдаг предприятинуудые болон организацинуудые тэлбэрилэгшэдэй адли гада үнэн зүб сагаа дэг гээшэ.

Арадай хиналтын ской комитет предсе Дотоодын хэрэгтэй стерствын, РСФСР нансын министерствоо ряадай АССР-ты шалгалтын управ дэлмэрилэгшэдтэй Улаан-Үдэдэхи хозтехникын предприятинуудта зөөри хадагалха ашаглтайгаар, зүб лэхэ хүдэлмэриие ябуулагданаб гаргата үнэгэргөө һэн.

Госкомсельхозхимия транспортна предприятиин (директорынь В. Г. Ц универсальна базын ректорынь С. Н. Ж ренов) хүдэлмэриие далнууд иланга дайралдаа. Эдэ ха нуудта түлишын материалнуудые шалгын тоо бүридхэ наар табиганагүй гамтайгаар гаргашалга талаар хэмжэ танагүй гэжэ зүб Транспортна туслах 1984 ондо 5,2 тонно түсэбөө гадуур һан, худал хуурдые бэшэжэ. Эдэ бензин гаргашалга акт табиһан байна.

Тэрэшэлэн эдэ предприятинуудта гол хэрэглэхэ, материалнуудые хадагалха талаар той юумэн хэгдэ тодорхойлогдоо. Ха на предприятиин рине шалгаһан үедэ түхэлэй 71 мянган рэнхэй зогсожо бай хэдэ олон автомашин задалагданхай, материалнуудынь хүлгэ гэжэ элирээ.

Зүгөөр Госкомсельхозхимия никын университетэй да эльгээгдэнэй хын техникэ ирэ галагдадаг. Бэшэ тори дээрэ дэлгэ регадууд болоно оньһон түхеэрэ римгүйгөөр, түрүү зартаа хаягдаг. Запас частнуудые стеллажнуудта гүрэнэй зөөриндэ рэгээр хандадаг нилээд ехэ материал за хохидол үзэ.

Арадай хиналтын нууд түлишын болоно ческэ нөөсэнүүдые ашаглаха асуудалда анхарал хандуулна. Машинануудай тоно хоёрдохи гээшэ шухала жэлтэдэй тоолоо най ёһоор. 1984 нефтьһэ 200 тонон, зүгөөр 1 жэлэдэнэн тоноо логрант шэнэ болодог ха юм.

Республика дотор лэй жэлнүүдта һэн тоно хоёрдо лэхэ талаар зарим жэзнүүд абтаа. Гол хамта манай шалгалтын приятинуудта эзэн бусаар гаргаа хэрэглэгдэнэн тоно абаха хүдэлмэриие эмхидхэгдэнэ. Жэшээлэн Улаан-Үдын автотранспортна тинуудта хэрэглэгдэ тушааха талаар 1985 гоо түсэб 85 процентоной гоо түсэб 95 процент дүүргэгдэ Арадай хиналтын ба тоно алмаха талаар галтануудые саашаа үргэдхэхөөр хараа

С. СЕРЕБ
арадай хиналтын Улаан-Үдын горкомитедэй тө

ҮНЭГЭРГӨӨ ҺЭН.

Госкомсельхозхимия транспортна предприятиин (директорынь В. Г. Ц универсальна базын ректорынь С. Н. Ж ренов) хүдэлмэриие далнууд иланга дайралдаа. Эдэ ха нуудта түлишын материалнуудые шалгын тоо бүридхэ наар табиганагүй гамтайгаар гаргашалга талаар хэмжэ танагүй гэжэ зүб Транспортна туслах 1984 ондо 5,2 тонно түсэбөө гадуур һан, худал хуурдые бэшэжэ. Эдэ бензин гаргашалга акт табиһан байна.

Тэрэшэлэн эдэ предприятинуудта гол хэрэглэхэ, материалнуудые ри хадагалха талаар той юумэн хэгдэ тодорхойлогдоо. Ха на предприятиин рине шалгаһан үедэ түхэлэй 71 мянган рэнхэй зогсожо бай хэдэ олон автомашин задалагданхай, материалнуудынь хүлгэ гэжэ элирээ.

Зүгөөр Госкомсельхозхимия никын университетэй да эльгээгдэнэй хын техникэ ирэ галагдадаг. Бэшэ тори дээрэ дэлгэ регадууд болоно оньһон түхеэрэ римгүйгөөр, түрүү зартаа хаягдаг. Запас частнуудые стеллажнуудта гүрэнэй зөөриндэ рэгээр хандадаг нилээд ехэ материал за хохидол үзэ.

Арадай хиналтын нууд түлишын болоно ческэ нөөсэнүүдые ашаглаха асуудалда анхарал хандуулна. Машинануудай тоно хоёрдохи гээшэ шухала жэлтэдэй тоолоо най ёһоор. 1984 нефтьһэ 200 тонон, зүгөөр 1 жэлэдэнэн тоноо логрант шэнэ болодог ха юм.

Республика дотор лэй жэлнүүдта һэн тоно хоёрдо лэхэ талаар зарим жэзнүүд абтаа. Гол хамта манай шалгалтын приятинуудта эзэн бусаар гаргаа хэрэглэгдэнэн тоно абаха хүдэлмэриие эмхидхэгдэнэ. Жэшээлэн Улаан-Үдын автотранспортна тинуудта хэрэглэгдэ тушааха талаар 1985 гоо түсэб 85 процентоной гоо түсэб 95 процент дүүргэгдэ Арадай хиналтын ба тоно алмаха талаар галтануудые саашаа үргэдхэхөөр хараа

С. СЕРЕБ
арадай хиналтын Улаан-Үдын горкомитедэй тө

ЗУРГААН ХҮНҮҮ
Энгельси
Цырено
Ешеева
Ар
ЗӨВӨЛ
Нелли Ц
мова, Э
ЗӨВӨЛ
ЭЭ: Э. Л

дэр—Мединцинын хүүэлмэрилэгшэн үдэр

ЖАЛША ХҮНҮҮДТЭ АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

й медицинын өөрынгөө ба политиэлтын оршон байна. Энэ ССР-эй ЦК-гай (1985 он) дэхэрэгцүүдэй юм. Манай социально-экономатые хурдадгоо ажабайдаань нарижуулаг гээшэ. Гуугаа ехэ энэ зорилго цинын хүөрынгөө ялгатай.

торнай мүнөө ротой 142 доно. Бульулаторинууд, фельдшерскэ 41 пункт ашаглагдажа эхилээ.

Эмнэлгын эмхи зургаануудта мүнөө үеын аппаратура ргэнөөр хэрэглэгдэжэ, хүнэй үбшые богони болзор соо тодорхойлхо, эмшэлхэ арга олгоно. Жэшээлхэдэ, Улаан-Удын түргэн туһаламжын станцида «Волна» гэжэ шэнэ аппарадай хэрэглэгдэдэг болоһо н ой ашаар зүрхэнэй үбшые тодорхойлон бэшэхэ арга олдоо.

Ганса 1984 ондо манай республикын хүн бүхэн дунда зэргээр 7 дахин поликлиникада бээ үзүүлээ, больницануудта 5-дахи хүн бүхэн эмшэлүүлээ, 3,5 мянган хүн санаторидо амараа. Эдэ тоо, баримтануудмедицинын хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ ажал ябуулгые гэршэлэн харуулна.

Үхибүүд ба эхэнүүдэй бэеын элүүрые хамгаалха хэрэг угаа шухала гээд мэдээжэ. Манай республикада бэрхэ терапевтнүүд олон. Хүүгэдэй 2-дохи больницын педиатр Л. И. Тропникова, хүүгэдэй 1-дэхи больницын педиатр Э. С. Гармаева, Улаан-Удын нарайлалгын гэрэй ахалагша акушерка Л. В. Лебедева болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Хүдөөгэй ажалшадай бэеын элүүрые хамгаалха талаар эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайжараа. Захааминай (ахамад врач Б. Н. Намдаков), Баунтын (ахамад врач В. В. Гармаев), Түнхэнэй (ахамад врач К. Л. Васильев), районуудай медицинын хүдэлмэрилэгшэд жэлһээ жэлдэ эрхим дүнгүүдые туйлана. Тэрэшэлэн Улаан-Удын городской 1-дэхи поликлиникын (ахамад врач Е. С. Дашиева), хүүгэдэй шүдэ аргалдаг поликлиникын (ахамад врач М. И. Марков) коллективүүд социалис мүрысөөндэ оло дахин шалгардаг байна.

Бүхы хүн зоной бэеын элүүрые шалгаха тушаа парти болон правительствын абаһан шиидхэбэри манай республикада амжалтатайгаар бэлүүлэгдэжэ байнхай. Энэ тон шухала хүдэлмэрие Улаан-Удын 1-дэхи городской поликлиникын врач Л. С. Конева, Кабанскын районой Клюевскэ участково больницын ахамад врач С. А. Спиваков, Загарайн районой Шэнэ Бэрээнэй больницын врач Н. Г. Шаронов, Улаан-Удын 8-дахи поликлиникын ахамад врач Н. И. Посельская, шүдэ аргалдаг 1-дэхи поликлиникын ахамад врач И. В. Шухоев болон бусад эдэбхи үүсхэлтэйгээр бэелүүлжэ байнхай.

Медицинскэ тусхай мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд — манай врачнуудай түрүүшын туһалагшад эсэжэ сусашагүй ажалаараа, энэрхы сэдьхэлэй хандалгаараа хүн зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэдэнэй тоодо Сэлэнгын районой түбэй больницын медицинскэ сестра И. Г. Калашникова, Хойто-Байгалай районой Байкальска участково больницын — М. П. Татарникова, Улаан-Удын шүдэ аргалдаг 2-дохи поликлиникын — Т. Ж. Ванкеева, Захааминай районой түбэй больницын фельдшер Г. Г. Налётова, Улаан-Удын түргэн туһаламжын больницын фельдшер В. И. Осипова, Улаан-Удын районой Гүрэльбын фельдшерскэ пунктын фельдшер А. М. Шоноева болон бусадые нэрлэхэ ёнотойбди.

Хүн зоной элүүрые хамгаалха хүдэлмэридэ аптекэнүүдэй управленийн, санитарно-эпидемиологическа станциин хүдэлмэрилэгшэд хубитаяа ехээр оруулдаг юм. Улаан-Удын 6-дахи аптекын провизор В. М. Якимова, 81-дэхи аптекын — В. С. Бадмаева, Бэшүүрэй районой санэпидстанциин санитарна врачай туһалагша Е. Н. Недзельская, республиканска СЭС-эй врач А. С. Черкашина болон бусад эрхим ажалааараа шалгарна. Гэхэтэй хамта врачнууд болон фельдшернүүдһээ, провизор болон санитарна врачнуудһаа гадна Хэжэнгын районой Ородой-Адагай амбулаториин жолоошон Д. Ц. Дамбаев, Элүүрые хамгаалгын министерствын автотранспортна предприятиин жолоошон П. М. Чебунин, медицинскэ статистикын республиканска бюрогой экономист Г. Д. Антонова, түргэн туһаламжын больницын ахалагша экономист А. А. Занданов болон бусадые энэ һайндэрөөр амаршалха ёнотойбди. Тэдэнэр даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, хамтын амжалтануудта хубитаяа оруулалсана.

Республикын элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй үрдэ мүнөө ехэ зорилгонууд табяатай. Үүн зоние медицинын талаар хангалгые эрид һайжаруулан, ариг сэбэрые сахиха санитарна гэгээрэл дэлгэрүүлхэ үбшэнөө һэргылэгын хүдэлмэри үргэдхэхэ, үйлэдбэри дээрэ, мүн бэшэшье газарта гэнэ усалай гараха ябадалые хороохо, санитарна хиналта бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүдые үнгэргэхэ ёнотойбди.

Эдэ шухала зорилгонуудаа урагшатайгаар дүүргэхын тула ажалша коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэдхэхэ, гурим ба журамаа һайжаруулха, спортивна һорилгонуудые хэхэ, ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ уялгатайбди.

«Архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнуудые, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй энэ асуудалаар абаһан Указые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ бидэнэр, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэбди.

КПСС-эй ээлжээтэ XXVII съездые, бүхы совет арадтал адлаар, ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула хүн зоной элүүрые хамгаалга үлам һайжаруулха гээшэ манай нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно.

К. МАЛАНОВ,
республикын элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо.

РАЙ СУГЛААН

хүдэлмэрилэгшын үдэртэ зорюулагдаһан баяонин 13-да Москвадэ болобо.

-гай секретарь М. Б. Зимянин, КПСС-эй ЦК-та хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон нүүдай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд, врачнууд болгэшэд президиумдэ һүүгаа.

түрэн хүнэй элүүр энхые хамгаалгын албанай дэй урда үбшэнөө һэргылхэ, хүнэй элүүрые ошадай ута наһа наһалха талаар шэнэ зорилаан байгаа гэжэ СССР-эй элүүрые хамгаалгын дэхи орлогшо О. П. Щепин элидхэл соогоо бүри хүн зоной бэеын элүүрые шалгалга энэ ха шухала нүхэсэл бологдог юм. Гэбэшье энэ хүдэлмэридэ олон хүн зоной бэеын элүүрые на, һэргылэмжын ба ойлгууламжын хүдэлмэри ха хэрэгтэй.

нэй элүүр энхэ байлга гансал социальна бэномическа гол зорилго болоно. Тус һалбарие үгжөөлгэ, эрдэм, техникын туйлалтануудые гэнөөр нэбтэрүүлгэ, эрдэм-шэнжэлэлгын ба ри эрхилдэг эмхи зургаануудые шэнэ технилгэ элүүрые хамгаалгын бүхы албануудые жаруулгын асари ехэ арга нөөсэ болоно гэсаашадаа хэлэбэ.

элүүрые хамгаалхын, КПСС-эй XXVII съезолотойгоор угтахын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ й үрэ дүнгүүдые туйлахын тула бүхы юумэ суглаанда хабаадагшад найдуулба.

(ТАСС).

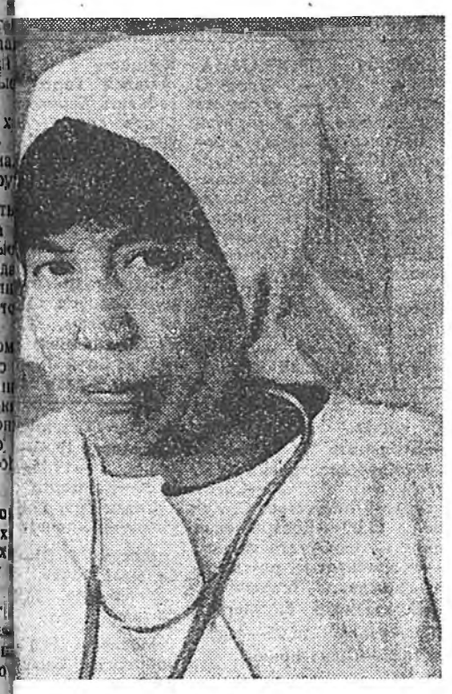

Районой Далажалшадые механгалга һайхэй. Ажахын оролдолон жэлэй саабдшерско-акуаригдажа, түангагдаа юм. ельсина Лубова даадаг. рэз, хүн зондоор хандаютагайхидайнүүртэдэг.

: Э. Л. Садаовэй фото.

СЭДЬХЭЛЭЙ ДУЛААН УЛЬҺАН

Зураглал

1956 оной хабарай наратта сэлмэг үдэрнүүдэй нэгэнтэ Люба басаган түбэй районно больницын үүдэ анха түрүүшынхээ татан ороо һэн. Тэрэ үедөө залуу мэргэжэлтэн энэ нютагтай, эндэхи хүн зонтой түрэлэй бэшэшье һаа, таниг талын нангин утаһаар холбогдон, бүхы наһаяа эндэ үнгэргэн, нютагжахаб гэжэ бодоошьегүй ёнотой. Гэбэшье, ажабайдалай хүшэр харгы зам хүнэй һанаашаар хэзээдэшье болодоггүй, өөрынхиеэл абажа һаладаг ха юм.

Улаан-Удын медицинскэ училищи дүүргэжэ медицинскэ сестрагай мэргэжэлтэй болоһон Любовь Плаксина нигэжэ ажабайдалайнгаа замда түрүүшын алхам хэһэн намтартай. Дүршэл ехэтэй врачнуудай хажууда 1—2 жэлэй туршада ажалаад байхадаа, Люба өөрсө бээ даагаад хүдэлхэ дүүрэн аргатай болоо бэлэй. Медицинскэ сестрагаар ажабайдалайнгаа замые эхилһэн энэ эхэнэр удаань больницын травмпунктые даагшаар, шуһа һэлгэдэг станцида олон жэлэй туршада хүдэлөө. Һүүлэй арбаад жэл соо тэрэ инфекционно отделенидэ ахалагша медицинскэ сестрагаар ажаллана. Хаанашье ябахадаа Любовь Васильевна өөртөө даалгагдаһан, харюусалгата үүргээ оролдосотойгоор бэелүүлхынгээ хажуугаар, 2—3 жэлэйл туршада нинитын ажал хэрэгтэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадагаг, энэ хүдэлмэридөө үнэн сэхээр, дуратайгаар хандадаг юм. Тэрэ гансашье отделениингээ хэрэгэй түлөө оролдодог бэшэ, харин бүхы больницын ажал хэрэгээр һонирхон, сэдьхэлээ үбдэн ябадаг хүн. Тиимэһээл тэрэшие больницын врач, медицинын хүдэлмэрилэгшэ бүхэн һайнаар мэдэхэ, таниха болонхой...

...Сэлэнгын түбэй районно больницын ахамад врачай орлогшо Галина Павловна Баженовада хандан, эдэбхитэй бэрхэ, дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд тухайнь һонирхобобди.

— Эдэбхитэй бэрхэ, дүршэлтэй хүдэлмэришэд гэнэ гүт? — гэжэ асуудалыемнай дабтаад, болоогото болон удаахан һууһанайнгаа һүүлээр. — Байха даа, тиимэ хүнүүд манда олон байха. Врачнуудшье бин, бэрхэ, шударгы медицинскэ сестрануудшье баһал үсөөн бэшэ. Жэшээ болгон, манай Любашые абаад үзэебди. Хүлисэгты, Любовь Васильевна Плаксинае... Зүгөөр больницын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Люба, Любаша гэ гдэдэг. Любэшье энээндэ даданхай, бидэнэршье ингэжэ нэрлэжэ һурашанхайбди. Любовь Васильевна манай больницын инфекционно отделенидэ хүдэлдэг. Өөрынь дуудажа, хөөрэлдэебди. Ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэһөө арсахагүйл байха, — гээд Галина Павловна телефонойнгоо трубкые үргэбэ.

Ингэжэ бидэнэр Любовь Васильевнатай уулзажа, ажал хэрэгээрнь һонирхобобди. Үнэхөөрөөшье, энэ нүхэрнай айхабтар зугааша, хүнүүдтэй абаһаар үгээ ойлголсожо шададаг хүн байшоо.

— Гушадахи жэлээ энэ нютагай больницада ажаллаанаб. Анха түрүүн ерэхэдээ, 2—3 жэлэйл туршада хүдэлхэб гэжэ бодомжолдог һэм. Харин муноо энэл эндэ эгсэ 29-дэхи хабараа уттааб. Нютаг зондоо, ажал хэрэгтээ, ниангаяа түрэл көллективтээ дадааб. Эндэл наһанайнгаа жаргал олооб... Ажал тухайгаа хөөрэхэ болоо һаа, хэлэхэ юумэн олон даа... — гээд, Любовь Васильевна хамта ажалладаг ханн нүхэд тухайгаа айхабтар дулааааар дурдаа бэлэй.

Больницын дэргэдэхи инфекционно отделенидэ хамта 15 хүн ажаллана. Тэдэнэй зургаашинь медицинскэ сестрануудь юм. Энэ отделениие врач Людмила Владимировна Дамдинова даадаг. Хэнэйшье мэдэнээр, энэ отделенидэ больницын эгээн хүндэ үбшэнтэд аргалуулдаг гээшэ. Тиимэһээ врачташье, медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэшье адлил хүшэр байдал нэгэтэ бэшэ тохёолдодог.

Гэбэшье, энэ отделениин коллектив урагшаа һанаатай, хүдэр бата хүнүүдһээ бүридэнхэй. Эбтэй эстэй энэ хүдэлмэрилэгшэд үбшэнтэниие түргэн аргалжа, гэр бүлэдэнь, ажал хүдэлмэридэнь эльгээхын түлөө бүхы шадалаараа оролдодог. Мүн үбшэнтэдэйшье зүгһөө баяр баясхалангай үгэнүүд хэлэгдэжэл байдаг юм.

Отделениин туйлаһан амжалтада, эдэбхи үүсхэлдэ Любовь Васильевнагай оруулһан хубита ехэ. Больницын фельдшерскэ советэй түрүүлэгшын орлогшо, ажалай ветеран, һурган хүмүүжүүлэгшын гаргаһан оролдолго, һайн һайхан хэрэгүүдынь больницын залуу халаанда ёнотойл һургуули боложо үгэнэ.

— Любовь Васильевнамнай залуушуулай үнэн нүхэр юм. Һурган хүмүүжүүлэгшэ байхынгаа хажуугаар, эхэ мэтэ эихэргэнээр хандан, залуушуулай алдуу эндүүсынь тэрэл дороо саһаадхиха. Жэл бүхэндэ манда медицинскэ училищинуудһаа студентнэр ерэдэг. Юуб гэхэдэ, манай больница базова больницануудай нэгэн юм. Улаан-Удын, Селенгинскын, Хяагтын медицинскэ училищинуудай студентнэр саг үргэлжэ ерэжэ, үйлэдбэриингөө практика гарадаг. Любовь Васильевна тэдэнэй ёнотойл багшань болодог юм, — гэжэ. Галина Павловна тодорхойлоо һэн.

Любовь Васильевнагай дүй дүршэлдөө һургажа, ажабайдалайнь замда гаргаһан залуушуулай олонхинь муноо бэрхэ мэргэжэлтэдэй тоодо оронхой. Жэшээ болгон, нэгэ һурагшыень абаад үзэебди. Лариса Сасохина 1983 ондо Улаан-Удын медицинскэ училищи дүүргэгдэ, Сэлэнгын түбэй больница эльгээгдээ һэн. Жэлэй туршада ахалагша медсестрагай хүтэлбэри доро ажаллаһанайнгаа удаа, больницын зууршалгаар Москвагай медицинскэ институт эльгээгдэжэ, муноо 1-дэхи курс амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна...

Һонирхолтой хөөрөө дэлгэн һуухада, саг гайхалтай түргөөр үнгэршэдэг гээшэ. Энэшье удаа бидэнэр сагай ошоные ойлгобогүйбди. Удаан һуушаһандаа аягүйрхэһэн мэтээр, Любовь Васильевна ханын часы руу харан, һуурнаа бодобо. Больницын байшанһаа гарахадамнай, газаа бүрхэжэ, бүгшэжэ халуун байдал тогтонхой байба.

— Бороо орохоо һанаа алтай? Ороошье һаань, үлүү бэшэл даа. Ургасада һайн ха юм, — гээд, бидэнтэй баяраа хэлсэн, ахалагша медсестра ажал тээшээ түргэтүргэн гэшхэлшэбэ.

— Бүхы юумэндэ һанаагаа зобохо. Инмэл дэлгэр сэдьхэлтэй, дулаан ульһатай хүн ха юмта даа, Люба, Любаша, Любовь Васильевна! — гэжэ бодомжолһоор саашалаа һэм.

Х. ДАМПИЛОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. В. Плаксина.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЭСТАФЕТЭ

ПАРИЖ. Дайн дажарта эсэргүү «Зуунай уряа» гэһэн нинтын эмхинн үүсхэлээр үнгэргэгдэдэг эб найрамдалай эстафетэ Франциде эхилбэ. Эстафетын 13 шатын түрүүшынхинь эб найрамдалые хамгаалгын, буу зэбсэгүүдые хуряалгын олоной хабаадалгатай жагсаалаар Тулузда болобо. Суута «Зуунай уряада» түрүүшүүлэй тоодо гараа табиһан элитэ мэдээжэ француз эрдэмтэ Альбер Жакар тэндэ үнгэргэгдэнэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын, эб найрамдалай түлөө тэмсэлээ эдэбхижүүлхые уряалба.

Эб найрамдалай хабаадагшадай асари ехэ жагсаалаар энэ эстафетэ июнийн 23-да Парижда дүүрэхэ юм.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Экономическа ба социальна эгээл ехэ ашаг үрэ абахын, хүн зоной үргэнөөр хэрэглэдэг эд бараа схээр үйлэдбэрнлхын аша туһада эрдэм-техникын дэбжэлтын, экономиксёо эршэмтэйгээр хүгжөөлгын, эгээл түрүү техникэ нэбтэрүүлгын үндэһөөр оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые алы бүхы талаарнь хурдадхаха гэһэн зорилго Советскэ Союз залан сэхээр бэелүүлнэ. Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалгын асуудалнуудаар Москвада болоһон зүблөөнэй дүнгүүдые, зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн элидхэлые элдэб оронуудай нинтын ба политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, гадаадын оронуудай олонинтэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд шэнжэлхэдээ, нимэ тобшолол хэнэ.

Москвада болоһон зүблөөн XXVII съезддээ КПСС-эй бэлдэлгын шухала шата болоно гэжэ Болгарнин «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Нүхэр М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл хадаа программна гүнзэгы удхатай шухала документ болоно. Экономическа ба социальна политикын онсо шухала шэглэлнүүдтэ партинин эмхидхэхы, зохёохы мүнөөнэй ба ерээдүйн ажал ябуулгын гол зүйлнүүд тэрээн дотор найруулагданхай. Мүнөө үеын эрдэм-техникын туйлалтануудые гүйсэд хэрэглэжэ, оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха гэшэ КПСС-эй экономическа стратегиин гол шата болоно. Эрдэм-техникын дэбжэлтэ хадаа совет обществын урагшаа дабшаха шиидхэхы эрхэ нүхэсэл мүн.

Совет ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар КПСС тодорхой, үргэн ехэ программатай байна гэжэ нүхэр М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл элнрхэйлэн харуулба гэжэ Польшын «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ. Үйлэдбэриин хүсые үргэнөөр хэрэглэжэ, экономикоёо эршэмтэйгээр хүгжөөхэ гээшэ энэ программын гол зорилго болоно. Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаһанай, экономикын техническэ үндэһэ һуурине шэнэдхэн һэльбэһэнэй ашаар совет арадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулжа, СССР-эй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлжэ болоно.

Совет экономикын үндэһэн шухала һалбаринуудта горитой ехэ хубилалтануудые туйлаха байнан тухай һанал бодол совет хүтэлбэрилэгшын бүхы элидхэл дотор үргэнөөр харуулагдаһан байна гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ батална. СССР-эй ажахы эрхилэгые саашадань нарижуулан һайжаруулхын түлөө, эрдэм-шэнжэлэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө, эрдэм-техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө КПСС шууд сэхээр тэмсэнэ.

М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл үргэн ехэ, гүнзэгы удхатай байнаараа анхаралтатана гэжэ МНР-эй Наукануудай академиин президент **Чойдогийн Цэрэн** мэдүүлбэ. Эрдэм ухаан болон ажалай хоорондохи холбоое али болохоор бэхижүүлхэ тухай дүрим тон шухала удха шанартай байна. Хүнэй ажал ябуулгын али бүхы һалбарине абажа харабал, үйлэдбэриин ашаг үрые, продукциин шанарые дээшэлүүлхэ, арадай ажахые хүтэлбэрилгэ гү, али түсэблэлые һайжаруулха гээшэ эрдэм ухаанай туйлалтануудта түшэглэхэ ёнотой. Социалис байгуулалтын бүлюу талада үндэһэлдэг бүхы совет экономикодо үндэһэн хубилалтануудые туйлаха хэрэгтэ элидхэл дотор гол анхаралхандуулагдаһан байгаа.

Хитадай «Жэньминь жибао» газетэ Синьхуа агентствын Москваһаа абтаһан мэдээсэлые толилходоо, ингэжэ тэмдэглэнэ: «Хүтэлбэрилгэ болон түсэблэлгые нэгэ газарһаа ябуулха гээшэ ашаг үрэ ехэтэй байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев тэмдэглээ. Предприятинуудай бээ дааһан байдалые, харюусалгые үргэдхэлгэ, ажахын тоосоое, эд бараанай-мүнгэнэй харилсаае эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ, олонитын үүсхэл эдэбхиие үргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ шухала удха шанартай байна».

СССР-эй арадай ажахын техническэ талаарнь һэльбэн шэнэдхэлгын үргэн ехэ тодорхой программа совет хүтэлбэрилэгшэ табиба гэжэ американ **«Лос-Анджелес»** газетэ тэмдэглэнэ. Совет экономикые хүгжөөлгын шэнэ шанар тухай, ороное хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын гол шэглэлнүүд тухай, тэрэниие эршэмтэйгээр хүгжөөлгын, хүтэлбэрилгын ашаг үрэ ехэтэй арга хэрэглэлгын замда гаргаха тухай Михаил Горбачевой элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Американ-совет хани барисаанай национальна советэй гүйсэдхэхэ директор **А. Томсон**, Англиин **«Файнэншл таймс»**, **«Гардиан»**, Франциин **«Монд»**, Италиин **«Унита»**, Японой **«Санкэй симбун»**, **«Майнити»**, газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэһэн элидхэлые үргэнөөр шэнжэлхэдээ, энэ элидхэлэй түүхэтэ удха шанартай байһые онсолон тэмдэглэнэ.

Монгол һайхан орондоо

АША ҮРЭТЭЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаһан Улаан-Баатарай ээрэлгын фабрика Монголой Арадай Республикын хүнгэн промышленностиин эгээн залуу предприятинуудай нэгэн юм. Тэрэ ороидоол 1982 оной февраль соо ашаглагдаа. Тиибэшье һаань, мүнөө фабрикын үрэ дүнгүүд, үйлэдбэриинь хүгжэлтэ, үдэр бүриинь үйлэ хэрэгүүд имагтал хүнгэн промышленностиин предприятинуудай бэшэ, мүн МНР-эй экономикын бусад һалбарынхидай халуун анхарал татана. Тэрээн тухай элдэб зүблөөн ба конференцинүүд дээрэ хөөрэлдөөнүүд болоно, үйлэдбэриинь ажал ябуулга ба ажалайнь эмхидхэл нягта нариннаар хаа хаанагүй шудалагдана. Юун болоод Улаан-Баатарай ээрэлгын предприяти инмэ үргэн анхарал татаба гээшэб, ямар тиимэ онсо шалтагаан байгааб гэһэн асуудалай гараха хуулита.

— «Энээнэй тайлбаринь тиимэ орёо бэшэ юм», — гэжэ фабрикын директор нүхэр Г. Надмид манда ойлгуулба. — Ушар юуб гэхэдэ, фабрикын ашаглагдаһаар ороидоол һарын үнгэрөөд байхада, бидэ түрүү совет дүй дүршэл ашаглажа эхилэбди. Тодорхойлбол, бригадна подрядай гуримаар ажаллажа захалаад, хүдэлмэрилэгшэдтөө салин хүлһыень эсэсэй дүнгөөр, хүн бүхэнэй үйлэдбэридэ хабаадаһанай эзргээр түлэдэг болоо һэмди. Энэ шэнэ онол аргымнай үрэ дүнгүүд хүлеэгдээгүй ехэ ашатай байба бшуу. Ажалай бүтээсэ богонихон хугасаа соо 50 процентээр дээшэлээ. Хүдэлмэрилэгшэдэймн а й ш ь е гомдохс шалтагаан үгы һэн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй салин хүлһэн ажар 30 процентээр ехэ болошоо ха юм.

Түрүү дүй дүршэл шудалалга, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлгэ хадаа МНРП-гэй XVIII съездын ажалша коллективүүдэй урда табиһан гол зорилгонуудай нэгэн юм. Тиимэһээл мүнөө үедэ ороной олохон предприятинуудта бригадна подряд нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Тэрэнэйл үрэ дүн боложо, үйлэдбэриин ашаг үрэ хараа байса дээшэлхэ, бии бэйгаа алдуу дутуунууд усадхагдаха гээшэ.

Иимээр ажалаа эмхидхэһэн Улаан-Баатарай ээрэлгын фабрикада бүхы үйлэдбэринь, тэрээнтэй нягта холбоотой бүхы асуудалнууд захиргаанай ба партийна эмхи зургаануудай нарин нягта хинаалта доро байдаг гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бригадна подрядай онол арга зүбөөр нэбтэрүүлгэдэ монгол нүхэдтөө эндэ хүдэлдэг совет мэргэжэлтэд горитой туһаламжа үзүүлээ гэжэ хэлэлтэй. Мүнөө үедэ фабрикада 34 бригада шэнэ онол аргаар амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Эдэ бригадануудта фабрикын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 70 гаран процентнь тоологдодог юм.

ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө, энэ түрүү онол арга бүхы үйлэдбэриинемнай хубилгаа, аша үрыень айхабтараар дээшэлүүлэ гэжэ фабрикын партийна эмхинн секретарь С. Юндэндаш мэдүүлһэн байна. Тэрэнние нэбтэрүүлһэнһээ хойшо цехүүд дотор ажалай эмхидхэл һайжараа, ажалай болон технологическа журам нариннаар сахигдадаг болоо, продукциин шанаршье дээшэлээ, мүн коллектив доторнай хани халуун нүхэд ёноной харилсаан бэхижээ. Мүнөө эдэ оригадануудта хайша хэрэг, һали-боли хүдэлдэг хүнүүдые олохогүйт. Бултадаа нэгэл эрмэлзэлтэйгээр, нэгэл хүсэлтэйгөөр унаһан малгайтаа абаха сүлөөгүй ажаллана гэбэл зүбтэй. Ушар юуб гэхэдэ, хамтын подрядта орохо тухай хөөрэлдөө хэхэдээ, хүн бүхэн хүсэ шадалаа, хүсэлэл ороллолгоо гамнангүй ажаллахабди гэжэ мэдүүлһэн байгаа бшуу.

Улаан-Баатарай ээрэлгын фабрикын ажал ябуулгатай тодорхойгоор танилсаад байхадаа, шэнэ түхэлэй бригада эмхидхэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ, юрэл совет дүй дүршэл Монгол орондо нэбтэрүүлгээр хизаарлахагүй, харин зохёохы ёһоор тэрээндэ хандаха шухала гэжэ ойлгообди. Тиихэдээ эндэхи онсо өөрсэ эрхэ байдал, үйлэдбэриинь шэнжэ шанар, коллективэйнь мэргэжэлэй хэмжээн харааа абтаха зэргэтэй. Ушар юуб гэхэдэ, фабрикын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 70 шахуу процентнь эдир залуушуул шуу. Эдир хүбүүд ба басагадай диплэхин олониинь фабрикада ажалда орохынгоо урда тээ мэргэжэлэй техническэ училищи дүүргэнэн, СССР-эй ба ҮССР-эй адлирхуу түхэлэй предприятида үйлэдбэриин практика гараһан байха юм Зариманиинь дунда пүргүүли дүүргэмсээрээ сохэ эндэ хүдэлхээ ерэһэн байха. Тэдэнэр лэ үйлэдбэридэ хүдэлжэ, мэргэжэлтэй болоно бшуу. Юрэдөөл, мүнөө подрядай онол аргаар хүдэлдэг бригадын гэшүүд нэгэ бэшэ, харин хэдэ хэдэн хоорондоо холбоотой мэргэжэлнүүдые шудалхын түлөө эрмэлзэнэ. Тэрэшэлэн нэгэ доро олон станок дээрэ хүдэлхэ хүсэлтэйшүүлые эндэ али болохоор дэмжэдэг.

— Бригадна подряд нэбтэрүүлһэнһээмнай хойшо хүдэлмэриин сагые хни хоohоор гээлтэ эрид хороогдоо, — гэжэ С. Юндэндаш хөөрэнэ. — Хүдэлмэрилэгшэдэй олон мэргэжэл шудалһанһаа уламжалан, оньһон түхеэрэлгэнүүднай бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдадаг болоо. Хэдэн халаанда хүдэлхэ арга боломжотой бригадануудые эмхидхэлгэ мүн лэ амжалтымнай түлхюурнүүдэй нэгэниинь боложо тодороо. Тиимэһээ хүдэлмэришэд урдахи халаанһаа түгэс бэлэн, хүдэлжэ байһан машина тушаан абахаһаа гадна, һайн зандань удаадахи халаандаа тэрэнээ дамжуулан үгэхэ талаар һанаагаа зобожо эхилээ. Ушар юуб гэхэдэ, эмдэрһэн станок, машинануудые саг соонь саһабарилаагүй һаа, үйлэдбэриин юрэнхы үрэ дүндэ нүлөөлхэ байна бшуу.

Эдэ бүхы ушар шалтагаанаар Улаан-Баатарай ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын хүдэлмэри, үрэ дүнгүүдынь баранай халуун анхарал татаа бшуу. Мүн э эдэнэй дүй дүршэл хаа хаанагүй орои дотор шудалагдажа эхилэнхэй. Тиимэһээнь бригадна подрядай онол аргын Монгол ороной олонхи бүд нэхэдэг предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэхэ байһанда нэжэг түрэнэгүйбди.

А. ДЕНИСОВИЧ.
(ТАСС).
Улаан-Баатар—Москва.

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүд

ЖЕНЕВЭ. Стратегическэ буу зэбсэгүүд тушаа булэгэй заседани ядерна ба замбуулинай зэбсэг хэрэгсэлнүүд тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй үндэһөөр эндэ үнгэргэглэбэ.

САГ ҮРГЭЛЖЭН КОМИССИИН СЕССИИН ДҮНГҮҮД

ЖЕНЕВЭ. 1972 оной майн 26-да СССР болон США-гай хоорондо баталгаһан ракетэнээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорой, стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээнэй, мүн 1971 оной сентябриин 30-да хоёр ороной хоорондо баталгаһан ядерна дайнай һүжэрэлгын аюулые һуларуулха хэмжээнүүд тухай хэлсээнэй зорилгонуудые, дүримүүдые бэелүүлгэдэ туһалхын тула байгуулагдаһан совет-американ саг үргэлжын зүбшэлэлгын комиссиин ээлжээтэ сесси эндэ дүүрэбэ.

ПРО тухай договорые саашадань бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэнэ документдэ хоёр тала сессиин үедэ гараа табиһан байгаа.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ

ВАРШАВА. Польшын Нэгдэмэл хүдэлмэришэнэй партийн ЦК-гай ээлжээтэ пленум эндэ дүүрэбэ. «Партийн политическэ-эмхидхэлэй ажал ябуулгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалнууд» гэһэн ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой элидхэл тэрээн дээрэ шагнагдажа, зүбшэн хэлсэгдээд, зохихо тогтоол баталгаан абтаа.

ПОРП-ын Уставай ёһоор, 1986 ондо зарлагдахаар хараалагдаһан ПОРП-ын X съезддэ бэлэдхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай, ПНР-эй Сеймэй һунгалтада бэлэдхэл тухай шиидхэбэри мүн лэ баталагдан абтаһан байна.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгдэхи секретарь В. Ярузельский пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ЗАНШАЛТА ЁҺОНОЙ АЙЛШАЛГА

Аха дүү Монгол Арадай Республикын Булган аймагай ажалшад манай республикын Захааминай районой ажалшадтай хани нүхэдэй ёһоор бэе бэедээ айлшалалсажа, экономикын болон соёлой талаар дүй дүршэлөөрөө андалдажа байдаг һайхан заншалтай юм.

Һаяхан Булган аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Захааминай райондо айлшаар ерэһэн байна.

Булган аймагай «Дэбшилт» газетын ахамад редактор Б. Жамьян, аймагай соёлой байшангай директор, Монголой Арадай Республикын габьяата артистка Б. Саранчимиг, журналист Б. Одсүрэн, аймагай дуу, хатарай ансамблиин гэшүүд Баасанжав, Мэдэгмаа, Балдансүрэн болон бусад делегациин бүридэлдэ оролсожо, районой олон ажахынуудаар ябаһан байна. Монгол, ород, буряад дуунуудые ирагуу гоёор зэдэлүүлжэ, уян нугархай хатар наада уран зохидоор гүйсэдхэжэ, суглараг шадай халуун альга ташалгада хүртөө. Тэдэнэй хүрэһэн ажахынуудта хүн зон тэдэниие хани халуунаар угтажа, ажал хэрэгүүдтэйгээ танилсуулһан байха юм.

Районой ажалшадые соёлой талаар хангаһанайнь, хани ёһоной оршон байдалда гоё һайхан концерт, наада харуулһанайнь түлөө КПСС-эй райком, райгүйсэдком Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр тэдэниие шагнаһан байна.

Ц. ЦЫРЕНОВ.

«АМАР МЭНДЭ, АЛТАТА ХИЗААР!»

Забайкалиин алта бэдэрэгшэд, үнинһөө хойшо уран зохёолшодтой бата харилсаа холбоотойгоор хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй хүдэлдэг приск болон уурхайнуудта мэдээжэ уран зохёолшод болон драматургнууд ерэжэ һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг һайхан заншалтай юм.

Байгша ондо Шэтын уран зохёолшод алта бэдэрэгшэдтэй зохёохы ажалай талаар хэлсээ баталһан байна. Энэ хэлсээнэй тоосоогоор «Амар мэндэ, алтата хизаар!» гэһэн агитмаршрудаар Шэтын мэдээжэ поэт Михаил Вишняков, Москвагай уран зохёолшо Виктор Яковченко гэгшэд Баунтын районой алта бэдэрэгшэдэй урда зохёолнуудаа үншаһан байна. Ципикан'й приискын коллективтэй уран зохёолшодой уулзалга иланГаяа һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Л. БОГАЧЕВ.

ОРОДДОСЫНЬ ХҮСӨӨР

Республикымнай хото, хүдөөгэй эмнэлгын эмхи зургаануудта медицинын янза бүриин; орёо хүндэ олон техникэ үгтэнхэй гээшэ. Поликлиникэ, больница болон санаторинуудта рентгенэй эльшээр эмнэдэг 200 гаран түсхай кабинет, зүрхэ шалгадаг түхеэрэлгэнүүд, тиихэдэ физиотерапевтическа тусхай түхеэрэлгэнүүдэй элдэб аппарадууд хүнэй элүүр энхэ байлгын аша туһада хүдэлжэ байдаг.

Һүүлэй арбан жэл соо манай республикада медицинын аппаратурануудай тоо дүрбэ дахин олошорһон байна. Эмнэлгын эмхи зургаануud мүнөө үеын шэнэ түхэлэй автоматическа түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана. Жэшээнь, ганса Улаан-Удын түргэн туһламжын больницада медицинын түхеэрэлгэнүүдэй 600 комплект, тиихэдэ городой 4-дэхи больницада, республикын онкологическа диспансерта түс тустаа 350 шахуу шэнэ түхэлэй аппарадууд тоологдоно.

Бүхы дээрээ хүн зоной элүүрые хамгаалгада республика доторной арбан мянга гаран элдэб янзын түхэлэй эмнэлгын аппарадууд үгтэнхэй юм. Тэдэниие шудалжа, зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулагдадаг. Аппаратурануудай эбдэрхэ ушарнуудта заһабарилгын управлениин «Бурятмедтехника» предприятиин электротехнигүүд тэдэниие заһабарилдаг байха юм. Механик бүхэн өөрын объекттэй.

Түхеэрэлгэнүүдые таban хурган шэнги мэдэдэг мэргэжэлтэд түс предприятида олон юм. Ленинградай электротехническэ институт дүүргэһэн, медицинын электронно-аппаратурые хангадаг дээдэ гарай мастер Сергей Пронькин, Томскын политехническэ институт дүүргэһэн Бадмажап Бубеев гэгшэд худэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг, амжалтатай ажалаараа мэдээжэ юм. Гадна эрхим, мэргэжэлтэд, механигууд К. Азоев, Ю. Заматкаков, Г. Зайков, А. Тарасевич гэгшэд һайнаар худэлжэ байна. БАМ-ай Буряадай участогтахи эмнэлгын эмхи зургаануудые хангадаг электромеханигууд В. Богидаев, Л. Белых гэгшэдые мүн лэ тэмдэглэлтэй.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медицинын түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг мэргэжэлтэд С. Пронькинов, Б. Бубеев.

Авторай фото.

Үндэр шагналнуудта хүртэбэ

Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалгада республикымнай арадай театрнуудай коллективүүд урагшатайгаар хабаадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Харалгын дүнгүүдээр Хэжэнгын, Северобайкальскын, Нижнеангарскын арадай театрнууд лауреадай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, харалгын дурасхаалай медальнуудаар шагнагдаба. Тиихэдэ Багдаринай арадай театрай коллектив ССР Союзай Бага театрай Хүндэлэлэй дипломдо хүртэһэн байна.

Северобайкальскын худэлмэришэн залуушуулай «Вдохновение» (хүтэлбэрилэгшэнь Н. Звонкова) В. Аррогой «Высшая мера», Хэжэнгын (С. Цыренова) Ч. Айтматовай «Эхын тарялан», А. Салынскиин «Барабанщица», Нарһатын арадай театр А. Червинскиин «Счастье мое» гэһэн зүжэгүудые харалгада табиһан байна. Тэрээшэлэн Баргажачай, Баян-Голой, Барханай, Гаргын арадай театрнууд һонирхолтой зүжэгүүдые харалгада дүрэадхаа.

Улаан-Удын районой Хурамшын арадай театр байгша ондо Н. Анкиловай «Солдатская вдова» гэһэн зүжэг бэлдэһэн байна. Театрые хүтэлбэрилэгшэ Владимир Запханов түс пьесые ород хэлэһээ буряад хэлэн дээрэ сршуулжа, найруулан табиһан габьяатай. Авиационно заводой «Прометей» гэжэ арадай театрай коллектив А. Фадеевэй суута романие сценын хэлэндэ оруулһан А. Алексинэй «Залуу гвардиа» гэһэн зүжэг табяа. Республикын соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ Р. Ефимовагай табиһан зүжэгтэ 36 хүн хабаадаа.

Арадай уран бэлигэй харалгада Улаан-Удэ хотын Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай дэргэдэхи «Софит» гэжэ кукольна театр хабаадаа. Тус театрые Буряадай АССР-эй соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ Вениамин Пестерев байгуулаад, «артистнар» һурагшадай оёһон куклануудаар зүжэгүүдые табидаг. СССР-эй арадай артист С. Образцовой хүтэлбэрилдэг кукольна театрай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ харуулдаг зүжэгүүдэй аялгаар байгша ондо шэнэ зүжэг найруулаа.

В. БАТОЖАРГАЛОВА,
РНМЦ-гэй театральна искусствын секциие даагша.

МАЛШАД АЛЬГА ТАШАНА

Буряадай гүрэнэй филармониин «Байгалай аялгануud» гэһэн ансамбль манай районой ажахынуудаар айлшалхаяа өгнэхэй. Артистнарай коллектив мүнөө Хурамхаанай районой худөө нютагуудта концертнэ программаяа харуулжа, ажалшадай зүгөөр баяр баясхаланда хүртэнэ.

Һаяхан Хурамхаанай совхозой малай зуһалангай Топхо гэжэ нэрэтэй комплексдо районой һаалишадай суглаан болоһон байгаа. Суглаанай һүүлдэ «Байгалай аялгануud» ансамбль концерт, наадаяа паалишадай анхаралда дурадхаа.

Бүхэроссин конкурсын лауреат, Буряадай АССР-эй габьяата артистка Г. Кондратьевагай «Байгал далай», «Дэлхэй миниий альган дээрэ» гэһэн буряад, «Аяны шубуй» гэһэн монгол дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхэхэдэнь, С. Кузнецовой уран һайханаар шүлэгүүдые үншахадань эндэ сугларһан хүн зон нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Районой үшөө хэдэн ажахынуудта концерт, наадаяа харуулһанай удаа. «Байгалай аялгануud» Прибайкалиин районой ажахынуудта хүрэхэ юм.

З. ТОГМИДОН.

«ТҮРЭЛ БУРЯАДАЙМ АЯЛГАНУУД»

Эдэ үдэрнүүдтэ Загарайн районой Асагад, Добо-Ёнхор нютагуудта ажаһуугшадтай Шулуутын интернат-һургуулиин багшанар В. А. Бильтагуров, Л. Б. Батуева, Первомаевкын дунда һургуулиин багша В. Н. Аюшеев гэгшэд уулзажа, «Түрэл Буряадаймаялгануud» гэһэн лекци-концерт үнгэргэбэ. Мэргэжэлтэ хүгжэмэй үндэһэ һуури табигшад — композиторнуud Д. Аюшеев, Ж. Батуев, Б. Ямпилов гэгшэдэй зохёолнуудые хүгжэмшэн Любовь Батуева аккордеон дээрэ уран гоёор наадаа. Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай «Байгалай долгинууд» ансамблиин эдэбхитэй гэшүүн ябаһан Виктор Аюшеев «Баатарай хатар», «Ургашан» гэһэн хатарнуудые эршээй солбоноор гүйсэдхэжэ, харагшадые урмашуулаа. Василий Бильтагуров буряад мэргэжэлтэ хүгжэмэй хүгжэлтэ тухай һонирхолтой лекци үншажа, поэдууд Н. Дамдиновай, Д. Жалсараевай үгэнүүд дээрэ бэлигтэй композитор А. Андреевэй зохёоһон «Алтан дэлхэйн жамаёһо», «Түрэл хизаар тухай дуун», поэт Д. Дамбаевай үгэ дээрэ бэшэһэн Б. Цырендашиевай найруулһан «Лечин тухай» болон бүсад композиторнуудай дуунуудые драгуу гоёор дуулажа, шагнагшадаа баясуулаа.

М. Данзанов.

ОРОЙДООЛ ГУРБАДАХИ

Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй һурагшадай шатарай фестиваль дүүрэбэ.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Благовещенскын шатаршад һүүлшынгээ уулзалгада Эрхүүгэй ДЮСШ-гай команде аяар 5:1 тоотойгоор илаһан байна. Хүршэнэрэймнай А. Ширковский нэгэдэхи хюлгэдэ наадаһан спортын мастерта кандидат С. Клешевые шүүгээ.

Барнаул—Томск, ДЮСШ-8 (Улаан-Удэ), —Якутск командануудай уулзалгануудай дүнгүүдһээ шангай һууринуудые бэлэхэ командануud тодорхо болгаа. Манай болон Яхадай шатаршад заабол шүүжэ гарахые ороддобо. Харин барнаулайхид шангай һуурида гарахын тула Томскын команде ехэ тоотойгоор илаха зорилго табяа.

Улаан-Удэ хотын 8-дахи ДЮСШ-гай шатаршад Тимур Иванов Гена Шабаганов хоёр Яхадай Степа Васильев, Митя Афанасьев гэгшэдые илаһан, Эрдэм Пурбуев, Дарима Гуржапова, Миша Попов, Виринея Кутукова гэгшэдтэй тэнцэһэн, Игорь Макаров Платон Поповто шүүгдэһэн байна. И. Макаров шүүхэ аргатай байгаа. Удаан саг соо яала һайнаар добтолго хэжэ ябаһан аад, һүүлэй һүүлдэ ехэ алдуу гаргаа. Тиигэжэ энэ уулзалга 3:3 тоотойгоор дүүрээ. Хоёр команда түс бүридөө 29 очкотой болобо.

Манай болон Яхадай командын уулзалгын тэнцэлгээр дүүрээд байхада, Барнаул —Томск хоёрой нааданай дүнһөө шангай һуурида гараха командын нэрэ элирхэ байгаа. Коэффициентээрээ һайн байдалтай барнаулайхид мүн лэ 29 очкотой боложо, хоёрдохи һуури эзэлхын тулада һүүлшынгээ нааданда заабол 4,5 очко абаха ёһотой байгаа. Энэ уулзалгада Барнаулай команда 4,5:1,5 тоотойгоор илажа, шангай хоёрдохи һуури эзэлбэ. Улаан-Удэ хотын 8-дахи ДЮСШ гурбадахи, Якутскын команда дурбэдэхи һууринуудта гараба.

Хюлгэнүүд дээрэ хубиин тоосоогоор манай 8-дахи ДЮСШ-гай эдир шатаршан Гена Шабаганов, Благовещенскын Алексей Пушкин гэгшэд мүрысөөндэ эрхим һайн наада харуулаа. Тэдэнэр абажа боломоор 9 очкоһоо 8 очко абаһан байна. Тэрэшэлэн Сережа Просвирнов, Люда Кольцова болон Виринея Кутукова гэгшэд түс бүридөө 7,5 очко абажа, өөр өөрынгөө хюлгэ дээрэ эрхимлээ.

Л. ГАРМАЕВА,
РСФСР-эй категориин судья.

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНДО

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Райсоведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй коллектив һара бүри салин хүлһэнһөө мүнгэ Эб найрамдалай жасада оруулха гэжэ тээмэндэ шиидээ һэн. Тиигэжэ түрүүшынгээ хубита 353 түхэриг һаяхан дамжуулба.

ХҮРШЭНЭРТӨӨ — АЙЛШААР

«Победа» колхозой түб Бага-Куналей тосхондо соёлой-спортивна комплекс бии юм. Тэндэ эмхидхэгдэһэн концертнэ бригада Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо ошожо, Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт харуулаа.

Н. МИТЫПОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 16-һаа 22 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 16.
МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 —«Зарякадаа гарагты!». 9.55 —Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. Баримтата фильмүүд. 10.35— «Спортлотогой» 24-дэхи тираж. 10.45—«Будильник». 11.15—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.15—«Элүүр энхэ оанлга». Мүнөөдэр—Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. 13.00— «Үглөөнэй почто»— хүгжэмтэ дамжуулга. 13.30— «Хүдөөгэй час». 14.30 —«Хүгжэмтэ киоск». 15.00 — Баскетболоор Европын чемпионат. Эрэшүүл. 3-дахи һуури эзэлхын түлөө. ФРГ-һээ дамжуулга. 15.40 — Латвиин СССР-эй Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ эдир харагшадай гүрэнэй театрай «Чукоккала» фильм-зүжэг. 17.25 — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. 18.10 —«Аяншалагшадай клуб». 19.00 — Уласхоорондын һонин. 19.45—«Шэдитэ сахариг» — мультфильм. 20.05 «Судья и его палач»— уран һайханай телефильм. (Франци). 22.00— «Время». 22.35— Л. Ошанинай уран шүлэг. 23.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак»—«Шахтер» (2 тайм). 23.45— һүүлэй һонин (23.55 хүрэтэр).
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Зарядкадаа гарагты!». 9.15— «Зураг бүхэндэ — наран». 9.30— «Ород хэлэн». 10.00 — Ритмическэ гимнастика. 10.30—«Элегия» —баримтата телефильм. 11.00 —Л. В. Бетховенэй концерт. 11.40—«Ливадия как Ливадия». —баримтата фильм. 12.00 — Мультфильмнүүд. 12.30— «Ан амитадай бэйдал». 13.30 — Кинопанорама. 15.10— Арадай уран бэлигэй «Радуга» гэжэ телепрограммын уласхоорондын фестиваль. «Севили» (Испани). 15.45—«Булад яажа хатуужааб?»—6 серитэй уран һайханай фильм (1 сери). «Рождение». 16.50— «Эб найрамдал ба залуушуул». 17.20 —«Земная ноша» — баримтата телефильм. 18.10 — Һайханай гимнастика. Советская культура шанда хүртэхын тө... сөөн. 18.55— Сүүлэй композиторнууд — ... шэнгай лауреадууд. Ридов. 19.50 — ... полет» — баримтата фильм. 20.10— «Пе... —Людмила Зыкинай ... гатай фильм-концерт. «Восточная Сибирь» ... журнал. 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... —Уран һайханай ... «Советская культура ... шанда хүртэхын ... хоорондын мүрысө... —«Время». 22.35— ... девиль, водевиль»— ... ханай телефильм. 1-... стрее ветра» — ... фильм. 24.00 — ... СССР-эй чемпионат ... —«Динамо» (Киев). (00.45 хүрэтэр).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 17.
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 Үглөөнэй гимнастика. 9.55— Футболой шэнжэлэл. 10.20 — «Куда ты, жеребенок?» Хмельницкиин кукланнуудай областной театрай зүжэг. 11.05— «Концертын залда — һурагшад». 11.50— Шэнэ һонин. (11.55 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.30 — Баримтата фильм. 16.20— Испан дуунууд. 16.40— Ф. Тютчев. «О ты, последняя любовь»— фильм-концерт. 17.25—«Эжын һургуули». 17.55— «Дохёогоо үгыт, горнистнууд».
Улаан-Удэ. 18.25— «Зүүн Сибирь»— киножурнал. 18.35 —Экономикын талаар шэнжэлэл. 18.50— «Халаан» —тележурнал (буряадаар). 19.20 —«Байгал»— мэдээсэлэй программа.
Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».
Улаан-Удэ. 20.00— КПСС-эй XXVII съездые угтуулан. Электрын эльшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ даабарие дүүргэһэн Гусиноозерско ГРЭС-эй коллектив тухай. 20 45— Хүгжэмтэ забһарлалга.
Москва. 20.50— «Хозяйка» —Киевэй Гүрэнэй Л. Украинкын нэрэмжэтэ ород драмын академическэ театрай фильм-зүжэг. 22.00—«Время». 22.35 —Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.25— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболой шэнжэлэл.
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Ах, водевиль, водевиль»—уран һайханай фильм. 10.20— Концерт. 10.50 — Фестивалиие угтуулан. Баримтата фильм. 11.40— «Кадриорг»— баримтата фильм. 12.05 — Фольклорно ансамблиин концерт. 12.30— Баримтата фильм. 13.00— «Дубравка»—үхибүүдтэ фильм. 14.15— Индиин артистнуудай концерт. 15.00— «Ород хэлэн». 15.30—Баяжистнуудай болон аккордеонистнуудай бүхэсоюзна 2-дахи конкурсдо хабаадагшадай концерт. 16.15— Шэнэ һонин. 18.25— «Исландяар» — кино-шэнжэлэл. 18.45—«Элүүр энхэ байха гэ... —Продукциин ... руулха талаар ... «Трикотаж» нэгэдэ... тивэй худэлмэрилэ... шэл тухай. 19.30— ... фильм. **Улаан-Удэ.** 19.... холнууд. **Москва.** 20.00— ... лоор Европын ... Эрэшүүл. **Улаан-Удэ.** 20.50 ... фильм. **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... —Уласхоорондын ... 22.00—«Время». ... маленькие»— ... фильм. (ЧССР). ... зейнүүд болон ... нуудаар.

ВТОРНИК, 18.
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гминастика. 9.55 —«Хозяйка»— фильм-зүжэг. 12.05 — Мультфильмнууд. 12.35— Шэнэ һонин. (12.40 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— «Сельские горизонты» —Баримтата фильмүүд. 16.15 —Баримтата фильм. 17.05 — «Ташкент— город хлебный» үхибүүдтэ фильм.
Улаан-Удэ. 18.45 — Шэнэ һонин. (буряадаар). 19.00 — «Архи уухагүй ябадал ажабайдалай хуули ёһон болог». 19.15— «Хамаг юумые мэдэхэ хүсэлтэйб» киножурнал.
Москва. 19.25— Мультфильм. 19.30— Баримтата фильм. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».
Улаан-Удэ. 20.00—«Байгал» —мэдээсэлэй программа.
Москва. 20.20— «Великий перелом» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 —«Балет тухай». 23.45— «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00 —Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Как маленькие»— уран һайханай фильм. 10.05 — Баримтата фильм. 10.35— Байгаали шэнжэлгэ. 10.55— «Будильник». 11.25—Урданай хүгжэмэй концерт. 11.55 — Сервантесэй «Дон-Кихот» театрта, кинодо ба уран зурагай искусствада. 12.30—«Шатарай һургуули». 13.00— «Анискин и Фантомас»— уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 14.05— Француз хэлэн. 15.55— Шэнэ һонин.
Улаан-Удэ. 18.15— Мультфильмнууд.
Москва. 18.45— «Тэмсэлэй холбоон».
Улаан-Удэ. 19.25—Ехэшүүлдэ мультфильм. 19... носхолнууд. **Москва.** 20.00— ... на хүгжэмэй конц... **Улаан-Удэ.** 20.20— ... комбинадай соёлгай дуу. хатарай ... гэжэ арадай ансам... 20.50— Мультфильм... **Москва.** 21.00— ... нойрсогты, багашуу... —«Хани харилсаа... «Арадай аялга дуу... —«Время». 22.35— ... одного лета» — ... уран һайханай фи... сери.

СРЕДА, 19.
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 Үглөөнэй гимнастика. 9.55— —«Аяншалагшадай клуб». 10.50— «Великий перелом»— уран һайханай фильм. 12.30 —Шэнэ һонин. (12.35 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.25— Тюмениин уран һайханай коллективүүдэй концерт. 16.50— Ородой литературын патристизмын эшэ үндэһэн. 17.50— А. Глазунов. 4-дэхи номерой ми бемоль-мажор симфони. 18.30—«...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 19.15— Алкоголизмын хорон тухай эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд.
Улаан-Удэ. 19.30 — Шэнэ һонин.
Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».
Улаан-Удэ. 20.05— «Арадай хиналтын экран».
Москва. 20.50— И. С. Тургеневэй зохёохы ажал ябуулга тухай». —фильм-концерт. 22.00—«Время». 22.30— «Поэзия». С. Островой. 22.55—Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт. 23.25— Баримтата фильм. 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Нефтчи»— «Динамо» (Киев). «Днепр»—«Зенит».
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Хроника одного лета» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 10.25— «Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 10.55 — «Һурагшадта анатоми болон ариг сэбэр тухай». 11.25— Мультфильмнууд. 12.10— Концерт. 12.30— «Гэр бүлэ ба һургуули». 13.00—«Анискин и Фантомас»— уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 14.05— Немец хэлэн. 14.35— Башкирай телестудиин программа. 16.05— Шэнэ һонин.
Улаан-Удэ. 18.10 —«Номдо дуратайшуулай клуб». 18.40— «Таанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд». 18.55— «Салют, ... —залуушуулда ... һан дамжуулга. **Москва.** 19.30— ... ско газар дээрэ... **Улаан-Удэ.** 19.... холнууд. **Москва.** 20.05— ... церт. 20.35— ... байха гэ... **Улаан-Удэ.** 20.5... фильм. **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... —«Вахта»— теле... — «Африкын ... 22.00—«Время». ... ника одного ле... тэй уран һайханай ... дохи сери.

ЧЕТВЕРГ, 20.
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Хүхюун стартнууд». 10.55— «Мэдээжэ аад, юрэ бүсын юумэн». 11.55— Шэнэ һонин. (12.00 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35—Баримтата фильмүүд. 16.15— В. А. Моцарт. Оркестртэй хамта скрипкэ дээрэ наадагдаха 5-дахи номерой концерт. 16.50—«Ород хэлэн». 17.20— «Каштанка» — үхибүүдтэ фильм.
Улаан-Удэ. 18.25—Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.40— «Хүгжэмтэ уулзалгануud». Буряадай АССР-эй арадай артистка Т. Муруева хатарха. 19.10— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.
Москва. 19.30— Баримтата фильм. 19.45— «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Эб найрамдал ба залуушуул». 20.45— «Выбор цели»—уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— Москва—Сан-Диего (Калифорни, США) гэһэн телевизионно холбоон. 24.00 —Баримтата фильм. 00.15 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Хроника одного лета» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 10.25— «Эжын һургуули». 10.55— Мультфильмнүүд. 11.30— «Мэдэхэ, шадаха бай». 12.00— В. Пановагай зохёолнуудаар дамжуулга. 12.55— Н. А. Римский-Корсаковай зохёолнууд. 14.05 —Испан хэлэн. 14.35— СССР-эй Оборонын министерствын нэгэдэхи жэшээтэ оркестрэй концерт. 15.50—«Я —актриса»— уран һайханай фильм. 17.20— Шэнэ һонин. 18.25— Концерт. 18.50— Ажалай Герой, ... габьяата бариллгаа... риков залуу ... уузаха. 19.20— ... **Улаан-Удэ.** 19.3... холнууд. 19.40— ... фильм. 20.30— ... нүүд. **Москва.** 21.0... нойрсогты, багашуу... Спидвейгээр ... мурысөөнүүд. 21.5... та фильм. 22.0... 22.35—«Хроника ... —3 серитэй уран ... фильм. 3-дахи сери.

ПЯТНИЦА, 21
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —«Шадамар гарнуud». 10.25— «Выбор цели»—уран һайханай фильм. 11.40—Мультфильмнууд. 12.10—Шэнэ һонин 12.15 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—Баримтата фильмүүд. 16.25—«Түрэл хизааралмнай аялга дуунууд». 17.00—«Москва. Фестиваль». 17.45—«Александр Твардовский»—баримтата фильм.
Улаан-Удэ. 18.45—«Сибирь» — киноочерк. 19.05—Композитор Чингис Павловай дуунууд.
Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».
Улаан-Удэ. 20.00—Шэнэ һонин (буряадаар). 20.15—«Архи уухагүй ябадал ажабайдалаймнай хуули ёһон болог». 20.30 —«Байгал»—мэдээсэлэй программа.
Москва. 20.50—«Выбор цели» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00—«Время». 22.35—М. Глинка. Романснууд. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Хроника одного лета». 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 10,25—Баримтата фильм. 10.45 — «Клуб-арсалдаан». 11.25 —«Булагууд». 12.20—Совет уран зурагай искусство. С. Коненков. 13.00—«Возвращение скрипки» — үхибүүдтэ фильм. 14.15—«Космонавты рождаются на земле». Телефильм. 15.15—Композитор Е. Мартыновтай уулзалга. 16.05—Англи хэлэн. 16.35—Шэнэ һонин.
Улаан-Удэ. 16.40—«Шостакович-композитор и время»— баримтата фильм. 17.30—«Танай бэшэгүүдээр». 18.10— Илалтын парадта хабаадаһан П. В. Брончук болон Е. Г. Курочкинтай залуучуу... **Москва.** 18.45—«... саан». 19.15—... 19.30—Концерт. **Улаан-Удэ.** 19.45 — ... уһен»—киносочерк. **Москва.** 20.00—«... ба ажабайдал». **Улаан-Удэ.** 20.50 ... фильм. **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... Фольклорно ансамб... церт. 21.35—Алкоголи... рон тухай барим... 22.00—«Время». 22... щение скакуна»— ... ная фильм.

СУББОТО, 22
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—«Время». 9.35 —Үглөөнэй гимнастика. 9.50— «Выбор цели»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 11.00 —«Харгын аюулгүй байлгые сахиха». 11.30—СССР-эй арадай уран зураааша О. Верейский тухай хөөрөөн. 12.00—Баримтата фильм. 12.40—Нүхэдэй шарай. 13.25—«Һанана гүш, нүхэр». 14.25—«Гэр бүлэ ба һургуули». 14.55—Арадай уран бэлиг тухай телепрограммануудай уласхоорондын VI «Һолонго» гэжэ фестиваль тухай. 15.25—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.40—«Каникулы Петрова и Васечкина обыкновенные и невероятные»—үхибүүдтэ фильм. 17.55—«Эрдэм ухаан ба техникэ». 18.05—Түбэй телевидениин политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.35—«Ан амитадай аймагта». 19.35— Мультфильм. 19.45—Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 20.15—СССР-эй арадай артистка Н. Мордасова дуулаха. 21.00—Баримтата фильм. 22.00—«Время». 22.35—«Дуун-85». 22.30—Мотокроссоор дэлхэйн чемпионат. ЧССР-һээ дамжуулагдаха. 24.00 —Шэнэ һонин.
ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Элүүр энхэ байха гэ... —Продукциин ... руулха талаар ... «Трикотаж» нэгэдэ... тивэй худэлмэрилэ... шэл тухай. 19.30— ... фильм. **Улаан-Удэ.** 19.... холнууд. **Москва.** 20.05— ... лоор Европын ... Эрэшүүл. **Улаан-Удэ.** 20.50 ... фильм. **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... —Уласхоорондын ... 22.00—«Время». ... маленькие»— ... фильм. (ЧССР). ... зейнүүд болон ... нуудаар.

УҺАН ТАТАЖА ЭХИЛЭЭ

Июнь һарын түрүүшын арбан хоногто хура бороон ехээр орожо, республикымнай гол мүрэнүүдэй уһан нэмэһэн байна. Илангаяа Удэ, Баргажан, Витим голнуудай бассейндэ хура бороон ехээр оробо. Эдэ нютагуудаар 50—70 миллиметрэй шниг нойтон унаа. Энэ хадаа һарын ноормоһоо 2—3 дахин ехэ болоно. Хура бороонһоо илангаяа Удэ голой уһан хэмһээ үлүүгээр нэмээ. Уһанай нюруу 2—2,5 метрээр дээшэлһэн байна. Удэ гол, тэрээндэ шудхан ородог Анаа, Хүрбэ, Удүүн голнуud эрьеһээ халижа, нуга сабшалангуудые, һуурин тосхонуудые, гидротехническэ барилгануудые, харгы замуудые үертэ абаа. Иимэ байдал Хэжэнгын, Хориин, Загарайн районуудта тохёолдоо.

Улаан-Удэ хото шадар ехэ һайрам хоёр дахин үзэгдоо. Түрүүшынхинь июниин 10-да болоо. Харин июниин 12-ой һүни Удэ голой уһан эгээн ехээр нэмээ. Улаан-Удэ хотын нолевой постын хэмжээгээр Удэ голой нюруу 478 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрөө. Энэ хадаа Улаан-Удэ хото шадар 1968 ондо уһанай дээшэлһэн тэмдэгһээ 62 сантиметрээр ехэ болоно.

Мүнөө республикымнай гол горхонуудай уһан сүүдхэдэ 20—30 сантиметрээр татажа эхилбэ. Улаан-Удэ хото шадар Удэ гол мүн лэ 20—30 сантиметрээр хорожо захалаа.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Удын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Коллективэй нэрэ хүндын хэрэг» — В. Шишмаревой хэлэһэн үгэ. «Хотын түбтэ эмхидхэгдэһэн санатори» — А. Праведниковэй репортаж. «Бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэгшэдэй Бүхэриндиин нэгэдэлдэ» — ТАСС-ай материал. Медицинын хүдэлмэрилэгшын үдэртэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «КПСС-эй XXVII съездые угтуулан». «Экономическа мүнөө ү